

Szerkesztőség

Arad, Acsév-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Meg jelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

A genfi Festspielék.

Írta: RÁKOSI JENŐ.

Nem egyéb az egész Genf, mint a Bairuthi diszeloadás, a Salzburger Festpielék, az orléansi klasszikus előadások és a hasonló vállalkozások. Egyszer-egyszer összejönnek, lejátsszák szerepöket, azután szétmennek, a deficitet fizetik az államok. Genfben is évenként kétszer van nagy előadás. Görgetnek nagy kérdéseket, minők az általános béke, a Leszerelés, a rajnai megszállás, a kisebbségek dolga, a békék sértetlensége; azután mondanak nagy beszédeket, elpazarolnak irtóztató pénzt a nyomtatványokra, a reklámokra és mindent a következő ülésszakra halasztva széjjelmennek, a népek pedig fedezik a deficitet. Fertőzött képmutatás az egész. A politikusok nem tudják, mit csinálnak feldult Európákkal, hát elmennek Genfbe, a genfi Festspielékre. Kibeszélik magukat, azután mintha tettek volna valamit, hazamennek.

Most a leszerelés, a biztosság és a rajnai megszállás likvidációja van napirenden. Azon vitatkoznak és nem tudnak meggyezni, hogy minek kell a másikat megelőznie: a leszerelésnek-e a biztosságot vagy megfordítva.

Micsoda biztosságot keresnek ezek az urak? Ők, senki és semmi által nem gátolva, teljesen szabadon vagy öt békét kodifikáltak a háboru után. Miért csinálták ezeket a békéket? Hogy állandósítsák a biztosságot vagy a bizonytalanságot? Ha e drákói és kegyetlen békék alatt ők nincsenek biztonságban: minő paktum, szerződés és szövetségtől várják biztosságukat?

Még egyszer, azt kell mondanom, hogy Genf nem egyéb egy európai színpadnál. Oda nem az ügyeket elintézni mennek, hanem mindenki a zsebében viszi magával a szerepét, a sugólyukban pedig ott ül a rossz lelkiismeret. Mindenki mást beszél, mint amit gondol. Csak egy pár naiv ember van ott, aki őszintén beszél, de ez csak a statisztika szerepét játssza a nagy komédiában, ahol nagy művészettel beszélnek agyon minden cselekedetet. A dolog egyébként nem is lehet másképpen, mert hiszen ott még mindig győzők és legyőzöttek állanak egymással szemben. Azok, akik a békét szenvedik guzsbakoltva és azok, akik a békét láncra rákova csalták ellenfeleikre. És csodálatos, hogy ez utóbbiak hánytorgatják a békét, őrzik, hirdetik, féltik és keresik a békét és mindig csak a békét, melyet nem tudnak megtalálni s a legyőzötteken követelik.

Mikor azonban Briand ki mer állani Genfben a szószékre és nagy pátozzal hirdeti, hogy Franciaország tetemesen redukálta hadseregét és ezt a kijelentését még Apponyi is komolyan veszi tudomásul és nem akad senki, aki a francia költségvetéssel a kezében szemébe nem mondja, hogy ez csak papiros igazság, mert a francia hadügyi költség sokkal nagyobb ma, mint volt a háboru előtt, mert hiszen a hadiszolgálat idején leszálították ugyan, de a fegyverkezés megmaradt és tankokból és repülőrajokból új hadsereget állítottak fel: akkor fel vagyunk az alól mentve, hogy az ilyen tanácskozásokat komolyan vegyünk. És míg ez a szellem tanyázik a genfi palotában, addig senkinek sincsen joga arra, hogy Európa megsegítését és talpraállítását Genftől, a Népszövetségtől várja.

A Magyar Párt megfeleltette a timisoarai szinügyi döntést

A temesvári magyarság sérelmesnek találja a polgármesteri határozatot, amely nem Szendreynek adja a színházat.

(Arad, szeptember 18.) A timisoarai színház ügyében az a körülmény, hogy Timisoara polgármestere: Georgevici Lucian dr. általános meglepetésre és várakozás ellenére nem Szendrey Mihálynak adta a timisoarai színház ezévi bérletét, mind nagyobb s nagyobb port ver fel. A timisoarai Magyar Párt ugyanis erősen exponálta magát Szendrey Mihály érdekében, szinpartoló bizottsága pedig egyenesen deputációzott is a polgármesternél Szendrey koncessziója ügyében és így természetesen presztizsén esett sérelemnek tekintni a polgármester méltánytalan döntését, amelyet a belügyminiszteriumban meg is felelkeznek, tehát a színház bérletének ügye még nincs egészen befejezve. A timisoarai Magyar Párt különben most a színházkérdésben komitment is adot ki a következő szöveggel:

A Magyar Párt megütközéssel értesült arról, hogy Temesvár város főpolgármestere a színházi játszási engedélyt a kilézőből álló idényre nem Szendrey Mihálynak, hanem Timisoara magyarsága előtt teljesen ismeretlen más igazgatónak szolgáltatta ki. A főpolgármester ur indoklásával szemben megállapítani kívánja a Magyar Párt azt, hogy az ügyben interveniáló küldöttség nem mint pártszervezet, hanem mint a timisoarai magyar szinpartoló bizottság járt közben és ezért a küldöttséget nem is a Magyar Pártnak, hanem a szinpartoló bizottságnak elnöke vezete és ő fejtette ki annak álláspontját is. A Magyar Párt annak idején kimondotta, hogy a színházügy nem politikai kérdés és azért azzal nem is foglalkozik. De

az ügy elsőrendű kulturális fontosságánál fogva megalakította a szinpartoló bizottságot, amelynek tagjai a dolog természeténél fogva csak magyar emberek lehetnek. E szinpartoló bizottság Timisoara egész magyarságát magában foglalja és így annak elnöke joggal beszélt Timisoara összmagyarsága nevében minden politikától elvonatkoztatottan. De megállapítani kívánja a Magyar Párt azt is, hogy a magyarságnak egyetlen központi szervezetét képezvén, nem csak joga, hanem kötelessége is kulturális tevékenységet kifejtetni. Minden kisebbségi párt, így a szászok és svábok is kötelességüknek tartják azt, hogy kulturájukat párt-szervezetük erejével is támogatassák, nem vehető ez tehát rossz néven a Magyar Párttól sem. A Magyar Párt a polgármesteri döntésnek minden előrelátható következményeire a felelősséget magától elhárítja és a sérelmes határozat ellen törvényes jogával élve, a belügyminiszternél indokolt jogorvoslatot kér.

Kétségtelen, hogy a szinikerületek megszaporításával igen sok állástalan színészember feje felől oszlik el a gond felhője, de vajon a két terület önállósága nem-e veszélyezteteti mindkét társulat megélhetési lehetőségét és az is lehet, hogy egyik sem tud majd megélni a viszonyokszabta szűk kenyérből. Beigazolódott tény, hogy sem Arad, sem Timisoara nem képes önállóan megélhetést adni színészeinek, a közös szinikapcsolat nagyszerűen bevált, annak felborulása még beláthatatlan következményekkel járhat.

Rozvány Jenő dr. kihallgatása a kommunista-pörben.

A vádlott kommunistának vallja magát, de nem akar forradalmat előidézn. — Bűne a szovjet elismerésért agitálni?

(Az Aradi Közlöny. cluj tudósítójának távirata.) A kommunista monstre-pör tárgyalását tegnap reggel fél kilenckor nyitotta meg Pacala ezredes elnök. Az ülésen négy órán keresztül Rozvány Jenő dr. fővádlott beszélt, ki a Falusi és Városi Dolgozók Blokkjáról adott részletes tájékoztatást.

Rozvány Jenő dr. nyíltan és bátran fejtette ki politikai hitvallását és látszott, hogy alapos felkészültséggel állt bírái elé. Beismerte, hogy meggyőződéses kommunista, de nem akar forradalmat. Vácolja a blokk programját, amely nem forradalmi, hanem elismert politikai alakulat, amely a választás idején törvényesen is el volt ismerve azért, hogy a központi választási iroda választási jelvényt is adott neki. A blokk propaganda eszközei tisztára demokratikusak. Céljait a parlament után akarja elérni.

Einök: Miért váltak el önök a szociálistáktól, hiszen a szociálisták is a munkásság érdekeiért küzdenek.

A vádlott hosszasan festi le ezután azt a nagy küzdelemet, amely a kommunistákat a szociálistáktól elválasztja. Majd konstatálja,

hogy a Marzescu-féle rendtörvény megszüntetése óta, a Falusi és Városi Dolgozók Blokkja törvényellenes cselekedetet nem követett el és törvényellenes lépést nem tett. A blokkba bárki beléphet, az is, aki nem kommunista.

— Még a liberálisok is tagjai lehetnek — mondotta, — ha elfogadják a blokk programját.

Pacala elnök a Rothe Hillérol érdeklődik és annak behűldi működéséről kér felvilágosítást. Rozvány kijelenti, hogy erről nem tud semmit, ehhez semmi köze sem volt soha. Ezután hosszasan elmondja a vádlott, hogy hányszor tartóztatták le, milyen szenvedéseket okoztak neki s hogyan hurcolták gyalog Nagyváradról Clujig.

Negulescu kapitány ügyész: A vörös segegy burkolt formája a kommunista agitációnak. A Falusi és Városi Dolgozók Blokkja is eszerint kommunista szervezet. A blokk tagjai közül huszonhármát az elmúlt évben elítélték, — mondja az ügyész — mert a kommunista eszmét propagálták. Nevezetesen azt követelték, hogy Románia ismerje el Szovjet-

oroszsországot, szüntesse be a hadbíróóságok működését, reorganizálja a csendőrség szervezetét és szüntesse be a fegyvergyárak működését.

Rozvány: Akkor Lupu miniszter is bűnös.

Elkészült az új közlekedési rendelet

Az aradi rendőrprefektúra kiadta az uccai forgalom szabályozásáról szóló rendeletet, amely október 15-én lép életbe.

(Arad, szeptember 18.) Az Aradi Közlöny jelentette már, hogy a rendőrprefektúra új közlekedési szabályrendeletet dolgozik, amely a megnövekedett forgalomhoz alkalmazkodva szabályozza a város közlekedését. Különösen a főutvonalakon vált szükségessé a forgalom szabályozása, mert az utóbbi hónapokban elszaporodott autók forgalma avultá tette a régi közlekedési szabályrendeletet. Az új forgalmi rendelkezés hiányát már régen érzik Aradon és nem egy súlyos, vagy könnyebb balesetet kizárólag a forgalom kellő szabályozásának hiánya okozta. Az új rendelkezésnél figyelembe vette a prefektúra a nagyvárosokban bevált forgalmi szabályrendeleteket, amelyek nemcsak a járművek forgalmát rendezik, hanem kiterjed a figyelmük a gyalogjárókra is, akiknek könnyelműsége igen gyakran súlyos baleseteket idézett elő. Filotti Zoltán rendőrprefektus által kiadott új forgalmi szabályrendelet a következő:

Minden, akár állati, akár mechanikai erőktől vont jármű a Piata Avram Jancu-tól, a Piata Catedralei felé csak a str. Metianu és a Baritiu-uccákon közlekedhetik, míg a Piata Catedraleitól, a Piata Avram Jancu irányába menet csak a Romanului-uccán keresztül. Szigorúan tilos valamely járműnek a Piata Avram Jancu és a Minorita-palota közötti területen állomásozni. Az állomásozás helye a Városi-kávéházzal szemben levő Szent Háromság-szobor, valamint a volt Newyork-kávéházzal szemben levő hely. Minden jármű, amely személyt szállít, — kivéve az autobuszokat — a Bulevardul Regina Maria mindkét oldalán közlekedhet, kivéve vasárnapot és a törvényes ünnepnapokat, amikor az utnak baloldala a Minorita-templomtól a Horia-ucca sarkáig a gyalogosok számára van fenntartva. Ezeken a napokon a Bulevardul Regina Marian a közlekedés az ut baloldalán történik, tehát a városházi oldalon.

Az autobuszok és autokamionok a Bule-

vardul Regina Marian az utnak közepén közlekedhetnek, majd a városházától kezdve az utnak jobboldalán (városházi oldalán); egészen a Muresul-uccáig, onnan pedig ismét a Bulevardul Regele Ferdinand közepén. Az autótaxis állomáshelye: a Városi-kávéházzal szemben, a Városház-tér, a hegyaljai villamosállomás és a vasutállomás. A két utóbbi helyen felváltva történik az állomásozás abban a sorrendben, ahogy a rendőrprefektúra közlekedési osztálya ezt meg fogja állapítani.

A motorkerékpárosok és kerékpárosok a Bulevardul Regina Maria közepén közlekedhetnek, illetve a városházától kezdve a Bulevardul Regele Ferdinand jobb (motorállomási) oldalán. Tilos megállni bármilyen járműnek az ucca közepén, vagy az üzletek előtt, ha csak jól megindokolt esetről nincs szó. A járművek csak a jeleken, valamint a már előző rendeletekben megállapított helyen állhatnak. A magánautók és kocsik a General Origorescu (Tabajdy)-uccának a Bulevardul Regina Maria és Bulevardul Carol közötti részén állomásozhatnak.

A rend és normális közlekedés céljából ajánlatos, hogy a gyalogjárók a járdákon a memóriájukhoz képest jobboldalon menjenek. Tilos megállni az uccáknak a járművek részére fenntartott helyén. Csúpn vasárnap és ünnepnapon szabad a Bulevardul Regina Minorita-palota felé eső oldalon a kocsitól jármű. A mechanikai járművek vezetői az automobilközlekedési törvény értelmében a fenti rendelet megszegése esetén 1000—3000 lej pénzbírsággal sújtathatnak, visszaesés esetén pedig a bírság kétszeresével, továbbá 1—3 hónapig terjedő fogsággal. Az állat által vont jármű vezetője, valamint a gyalogjárók, akik a fenti rendelkezések ellen vétnek, a kihágási törvény értelmében 1000 lejig terjedő bírsággal sújtathatnak. A rendőrprefektus új rendelete október 15-én lép életbe.

Az asszony: Igen, ujak vagyunk. De a hatást nem kizárólag az újdonság varázsával érejük el, hanem azzal az energiával, amit az alig egy évtizedes felszabadulásunkkal magunkban összegyűjtöttünk.

A férfi (már az íróasztalnál ül, kezében toll, de nem dolgozik): Nem energia ez barátom, hanem túlzott elbizakodottság, önhittség. Biztok erőtlenségben, ami nem más, mint asszonyos gyöngeség, kicsinyesség. Túlzott mohósággal habzsoljátok a szabadságyújtotta előnyöket. Szerencsére nincs okunk félténi, mert egyszer csak betegre tesz benneteket a mohó étvág, összeropantok és szeliden, kedvesen beismeritek, hogy nők vagytok és semmi más.

Az asszony: Ezt most is beismerjük. Igen, nők vagyunk és semmi más. Gyöngye, kicsinyes nők, akikben, mint mondjátok, gyöngeségükben van az erőjük. De ez az erő olyan hatalmas, hogy a ti erős erőtlökön is győzedelmeskedik.

A férfi: A mi erőnk nem pazarolhatjuk kicsiségre, amelyekben ti kiéltétek magatokat. A mi erőnk tettekre vágyik és eredmény glóriázza cselekedeteinket.

Az asszony (gúnyosan): Bebizonyítottátok ezt az ügyész ma estl másfél órási vádbeszédével.

A férfi: Ismétlem. Sikered csupán annak köszönhető, hogy új voltál és hatást értél el csinos arcoddal és kíváncsatos alakoddal.

Az asszony: Nem volt sem ruza, sem puder rajtam. Alakomat az a csunya talár takarta el. Más történt. Az én negyedórás beszédem cselekményt jelentett, ami megdönthetetlen volt. Az ügyész másfél órási beszéde nem volt más, csak — beszéd.

A férfi: Vitáknak nem sok értelme van. A te szempontodból neked van igazad, az enyéméért nekem. Ha egyszer olyan körülmények közé kerülünk, hogy nagy, életbevágó problémák előtt kellene összemérni erőnket, akkor válna majd az én, a mi igazságunk is előtérbe igazsággá. De ne haragudj kedvesem, dolgoznom kell. Be kell fejeznem az értekezést.

(A férfi irni kezd. Az asszony hanyatfekszik a pamlagon, könyvet vesz elő, belenézi, aztán eldobja. Behunyja szemét. Gondolkozik. Péperces szünet. Az egyik ablak csöndesen kinyílik, megjelenik egy harmadik év körüli munkáskínészű férfi. Benéz a szobába. Látja a háttal ülő, dolgozó férfit, észreveszi az asszonyt, aki úgy látszik, mintha aludna. Csöndesen, vi-

Mesterséges szívdávány az aradi tűzoltólaktanyában

(Arad, szeptember 28.) Öt városi fogat kanyarodott be ma délután az aradi tűzoltólaktanya udvarára. A fogatokon az interimár és műszaki-bizottság tagjai foglaltak helyet, akiknek Arad új öntöző, seprő és tűzoltóautóját kellett megvizsgálniuk. Az új, 610.000 lejbe kerülő autó már ott várt készen a laktanya udvarán. Vulpe József bizottsági tag mindjárt a vizsgálat elején kifogást emelt:

— Ez nem autó, ez egy monstnum, amelynek a láttára keresztet fognak vetni az emberek az uccán. Modern városban ilyen nem használnak.

Mindjárt megkezdődött a próba és az autót végigintatták az Attila-téren, ahol a löcsölést, seprést és uccamosást mutatta be, hatalmas sugarak ömlöttek ki a kocsit öt nyílásából és egy perc alatt vízben uszott az egész tér.

— A kocsit legalább tíz tonna és tönkreteszi az aradi utakat — jegyezte meg Vulpe József.

Ezután bemutatta az autó a tűzoltást és néhány perc múlva negyven méter magas sugarak szöktek ki a levegőbe. Alig működött néhány percig a hatalmas fecskendő, az égen szívdáványt jelent meg. A bizottsági tagok megfellekedtek az autópóbáról és hamarosan vita keletkezett, vajon tényleg az égre lövelt vizsugarak okozták-e a szívdáványt. A bizottság egyik tagja, Bakonvi Kálmán egyetemi tanár döntötte el a problémát és megmagyarázta, hogy a szívdáványt tényleg az aradi tűzoltólaktanyában állították elő, miután a magasra lövelt vizsugarakon megtörik a nap-sugár és ez okozza a szívdávány megjelenését. Tényleg alig hagyták abba a fecskendezést, elhínt a káprázatosan sokszínű szívdávány is. A próba után a laktanya udvarán vita keletkezett, amelynek Tripa gépüzemeltigazgató vetett véget azzal, hogy a kocsit végleges ítétele amugy is csak a miniszteri jóváhagyás megérkezése után történhetik meg. Vulpe József újból kifogást emelt az autó ellen és követelte, próbálják ki a külvárosok területén is, nem teszi-e tönkre a kövegetet. Végül elhatározták, hogy a napokban még Gájban is kiprobálják az új öntözőautót.

A férfi és a nő.

Színjáték. —

Írta: Pillsi Géza.

Előadták az aradi Kulturpalotában 1928. szeptember 16-án. Szín: Tágas, elegánsan berendezett szoba. A színpad elején, baloldalon nagy íróasztal, összes kellékeivel. Középen asztal, három fotellel. Háttal, jobboldalon pamlag díványpárnákkal. Jobboldali fal mellett bezárt szekrény, baloldalon könyvtár. A színpad közönséggel szemben lévő falán két ablak függönyökkel. A baloldali falon ajtó. A színpad félhomályban. Csak az íróasztalon lévő ernaós lámpa ad szerény világítást. Az íróasztal előtt ül a férfi és dolgozik. Teljes csönd, csak a toll sercegése hallatszik. Amikor a függöny felhúzódik, csak a férfi van a színpadon. Rövid, alig fél perces szünet után belép a feleség. A férfi erőteljes, negyvenöt év körüli ember. Tüdős, szemüveges arc. Látszik rajta, hogy jó módban él. Az asszony elegáns, csinos. Sötét színű, egyszerű, de nagyon izléses ruha van rajta, kezében aktatáska.

Az asszony (derűsen): Jóestét uram. Még mindig dolgozik?

A férfi (hirtelen felugrik, meglepetve): Szervusz Agnes. (Elébe oiet, kezét csókol.) Ilyen sokáig tartott a tárgyalás?

Az asszony (leül a pamlagra): Igen. Az ügyész másfél óráig beszélt. Mindent elküvetett, hogy bebizonyítsa a bűnös bűnösségét.

A férfi: És te?

Az asszony: Én egy negyed óráig bizonyítottam a bűnös ártatlanságát.

A férfi: És ki nek lett igaz?

Az asszony: Az ügyésznek volt igaz, de nekem lett igazam.

A férfi: Felmentették?

Az asszony: Igen, felmentették. Azt mondjátok ti férfiak, hogy az asszonyoknak nincs jogérzékük. Lehet, hogy igazatok van. Ezért fordulnak hozzánk nagyobb bizalommal a védelemre szoruló bűnösök.

A férfi: Nemcsak azért, hanem mert még ujak vagyunk és ösztönösen érzik, hogy az újszerűségnek nagy varázsa van még a nyárpolgárokból álló esküdtszékra is.

gyávza belép az ablakon. Most látszik, hogy jobbkezeben revolvert szorongat. Lábilhegyen a szoba közepéig oson, megáll az asztal mellett és felváltva nézi a férfit és az asszonyt. Az asszony felnyitja szemét, rémületen bámul a betörőre, hirtelen felugrik a pamlagra.)

Az asszony (sikoltva): Jaj! Ki magat! Segítség! (Álultan hátrahanyatlik.)

A férfi (hátrafordul, most veszi észre a betolakodót, arcán rémület ül, de erőt vesz magán, a betörő felé rohan): Mit akar itt? Takarodjék!

A betörő (revolverét a férfire tartja): Egy szót se, mert lövök.

A férfi: Mit akar?

A betörő: Pénzt!

Az asszony (megmozdul és felül a pamlagon. Félve, szinte nyöszörgve): Nekünk nincsen pénzünk...

A betörő: Majd meglátjuk. (Erőlyesen az asszonyhoz): Álljon az ura mellé!

Az asszony (nem mozdul, de reszket az egész teste)

A betörő (durván): Hailotta, mit mondtam? (Az asszonyhoz megy, megragadja karját és a férfi mellé vonszolja. Most kivessz zsebéből egy csomó zsinoget, az asszony kezébe nyomja.) Kösse össze az ura kezét.

Az asszony (mozdulatlan irtózatoss rémületében, szakadozottan, nyöszörgve): Ne bántson... az Isten áldja meg, ne bántson...

A betörő (revolverét rúszegzi): Megértett?

A férfi (hallan): Kösd össze a kezemot. (Egymás mellé teszi két kezét.)

Az asszony (reszketve kezd körülcsvarni a zsinoget a férfi kezén): Istenem, mi lesz velünk.

A betörő: Semmi, csak siessen, nem lesz semmi bajuk, ha átadják a pénzüket. Gyorsabban és erősebben! (kiáltja az asszonyra.)

A betörő (miután az asszony összekötözte a férfi kezét): Most a lábát! (Zsinoget ad át.)

(Az asszony legörnyed és összekötözi a férfi lábait is, gyáván, reszketve.)

(A betörő a férfit leülteti egy székre. Átköli szálát egy kendővel.)

A betörő: Ha megmozdul, agyonlövöm! (Az asszonyhoz.) Adjon elő minden pénzt és ékszert! (Rámutat a szekrényre.)

Az asszony (valamennyire visszanyerte erejét, de reszket): Vegyen ki belőle mindent, minden a magáé...

Erélyesen cáfolják a kormány bukását.

Az ellenzéki lapok fentartják a kormányválságról szóló értesítéseiket. Fuzió készül Iorga és Averescu között.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A lapok továbbra is fentartják azt az értesítést, hogy a kormány helyzete súlyos és a kormány bukásának eshetőségeiről írnak. A hírek szerint Iorga és Averescu között fuzió készül. Kormánykörök a legkategorikusan megcáfolják ezeket a híreket és azt írják, hogy a kölcsöntárgyalás befejezése felé közeledik.

A Viitorul a következő kommunikét közli:

Szerelmi találkahely lett az aradi temetőből

Botrányos állapotok a Felsőtemetőben. — Két ügyosztály intézi a temető ügyét, de egyik sem törődik vele.

(Arad, szeptember 28.) Az Aradi Közlöny többször foglalkozott már azokkal az állapotokkal, amelyek a felső temetőben uralkodnak. Ebben az ügyben ma délelőtt rendkívül érdekes és a helyzetet hűen ismertető felszólalás hangzott el az interimár-bizottság ülésén. Az interpellációt maga Mihulin Miklós interimár-bizottsági elnökhelyettes terjesztette elő személyes tapasztalatai alapján.

Mihulin Miklós elmondotta, hogy az elhangzott panaszok nyomán a napokban felkereste a felső temetőt. Amit ott látott, a legteljesebb mértékben megdöbbentette. Általában a temetők mutatják, mennyire kulturált egy-egy város. Ha ez az elv igaz, Aradra nagyon szomorú következtetéseket lehet levonni.

— A felsőtemető — mondotta Mihulin — szegényfoltja Aradnak. A sírokon gaz és piszkos hever, az utat telve burjánzó, a keresztet ledőlve és az egész temető a legnagyobb elhanyagoltság képét mutatja. Egyes kegyelet-sértő emberek ellopják a virágokat, letördelik a síremlékek réz és bronz díszítményeit, úgy hogy a legvándalább pusztítás folyt és folyik még ma is ebben a temetőben. Ezenkívül pedig valósággal találkozhely, a prostitúció melegágya lett ez a kegyeletlen hely.

Elmondotta még az elnökhelyettes, hogy amikor aziránt érdeklődött, kinek a hatásköre alá tartozik a temető, megtudta, hogy két szolgálat parancsol ott egyszerre: a gazdasági és az orvosi hivatal. Ez a baj, mert a kettő közül egyik se törődik a temetővel. Példáknak hozza fel a zsidó temetőt, amely sokkal rendezettebb, mint a város temetője. Valamit

Egyes fővárosi lapok a legfantasztikusabb híreket közölnek egy állítólagos kormányválságról. Ezek a hírek minden alapot nélkülöznek és vagy börtömanőver céljait szolgálják, vagy pedig politikai manőverek szolgálatában állanak. Ami a kölcsönt illeti, az ezzel kapcsolatos információk is minden tekintetben fantasztikusak. A tárgyalások normális keretben folynak és semmi pesszimizmusra ok nincsen.

tenni kell. Helyesnek tartja azt a rendszert, hogy az intendáns leigazoltatja azokat a járőröket, akiket gyanusnak talál, mert csak így lehet megszüntetni a temetői lopásokat.

Cucu dr.: A temetőrendezés a gazdasági szolgálaté.

Dirlea: De ha az én embereim kimennek, a főorvos emberei megverik őket. Legutóbb is megverték a főkertészetet.

Hosszas vita után a permanens-bizottság kimondotta, hogy a temető feletti felügyeletet ezentúl kizárólag a gazdasági hivatal végzi, a melynek azonban kötelességévé teszi, hogy ott rendet és tisztaságot teremtsen. Miután a mérnöki hivatalnak készen áll a tervezete a temető bekerítésére és rendezésére, felszólítja a mérnöki hivatalt, készítse el a rendezés költségvetését és a jövő évre irányozza elő a kiadások között. Vulpe József ezután ráter arra, hogy a temető kapujával szemben korcsma áll. A környékező gyárak munkásai a déli szünet alatt ott isznak és ennek köszönhető, hogy találkahelyé lett a temető. Javasolja, hogy a város írjon át a pénzügyigazgatóságnak s kérje a korcsma engedélyének bevonását. A bizottság elfogadta a javaslatot.

Egy rossz városi üzlet.

A bérbevett kőhányából semmi haszna sincs Aradvárosának.

(Arad, szeptember 18.) Az interimár bizottság mai ülésén Muresan János városi főmérnök a kövezési munkálatokról számolt be. Bejelentette, hogy a költségvetésben előirányzott összegből 290.000 lej kihasz-

nálatlan maradt és miután a város nem rendelkezik elég kővel, engedélyt kér arra, hogy a vállalkozó a saját követ használja fel a Kapu-ucca kikövezésénél. A bizottság megadta az engedélyt.

Ezzel kapcsolatban Vulpe József bizottsági tag szóváltette, hogy a városnak az általa a múlt évben a megyével együttesen bérbevett halmagycsuci kőhányából semmi haszna sincsen. A város 700.000 lejt fektetett be a bányába és még annyi haszna sincsen, hogy olcsó követ kapjon onnan. A megye most 28 millió lejt irányzott elő kövezésekre és a bánya teljes üzemmel a megye részére dolgozik, úgy, hogy kilátás lehet arra, hogy a városra csak 1930-ban kerül sor. Így ez az ügy rossz üzlet volt a városnak.

Olariu vezértitkár javaslatot tesz arra, hogy a bérleti szerződést tegyék át az ügyészi hivatalhoz, a felmerült kifogásokkal együtt, hátha a város fel tudja bontani az állammal kötött szerződést. A bizottság elfogadta a javaslatot.

Bojkottálták a Coty-parfómt.

A magyar drogériák a magyargyalázó parfómgyáros ellen.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A magyar drogériák nagyarányu mozgalmat indítottak, hogy Coty párisi illatszergyáros készítményeit a magyar közönség vegye bojkott alá. Ennek oka az, hogy az illatszergyáros magyargyalázó cikkeket írt az „Ami du Peuple” című párisi lapba. A drogériák a kirakatokban felkérlik a közönséget arra, hogy vásároljon más gyártmányokat és kérésük alátámasztására közlik Coty magyarellenes cikkeinek fordítását.

Tegnap az illatszerkereskedők egyesülete közgyűlést tartott, amelyen felháborodva tárgyalták Coty cikkeit a magyarokról, akik milliókat juttattak a francia gyárosnak. Megbélyegzik ezen eljárását és felkérlik a magyar közönséget, helyezze bojkott alá ezen gyár minden készítményét.

Mozi épül a városligetben

A ligeti vendéglőt mozgósínház céljaira alakítják át.

(Arad, szeptember 18.) Érdekes tervet fogadott ma el Aradváros interimár bizottsága. Dirlea Vazul gazdasági tanácsos a bizottság mai ülésén bejelentette, hogy az üresen álló városligeti vendéglő bérletére Schiller Lajos aradi vendéglős ajánlatot tett, havi ezer lej bért ígérve. Mielőtt a bizottság az ajánlat felett határozhatott, Varjassy Lajos bizottsági tag felvetette azt a tervet, hogy pályázatot kell kiírni a vendéglőnek mozivá való átalakítására, mert ez sokkal jövedelmezőbb lenne a városnak.

Popa Constantin kulturtanácsos kijelenti, hogy a magánosoknak sokkal nehezebb moziengedélyt szerezni, mint a városoknak. Ezért javasolja, hogy a miniszteri engedélyt a város szerezzék meg és az engedély birtokában adja azt bérbe. Javasolja még, hogy a bizottság szólítsa fel a mérnöki hivatalt, készítsen tervezetet, mennyibe kerülne a helyiség átalakítása és ennek megtörténte után dönt a javaslatot. Az interimár bizottság elfogadta a javaslatot és megbízta a mérnöki hivatalt a szükséges terv elkészítésére. Így hamarosan még egy mozija lesz Aradnak.

A betörő: Nem szeretem a sok beszédet. Gyorsan nyissa ki a szekrényt és pakoljon ki belőle.

Az asszony (félve a szekrényhez vándorog, kinyitja): Tessék...

A betörő (idegesen turkál a szekrényben, pénzeszmót talál és ráteszi a szekrényemlelti dohányszutára. Tovább kutat): Ezt a rezeszt is nyissa ki!

Az asszony (miközben kinyitja a rezeszt, bizonytalanul): Maga olyan erős, egészséges férfi, nem tudná becsületes munkával keresni kenyerét...

A betörő (kínos udvariassággal): Dehogy nem tudnám, de akkor mihiől élnének maguk ügyvédek? (Közben kutat a szekrényben.)

Az asszony (meglepetve): Hát tudja, hogy ügyvéd vagyok?

A betörő: Tudom, engem is védett.

Az asszony (éndekezőve): És felmentették?

A betörő (nyugodtan): Felmentettek.

Az asszony: És így hálálja meg?

A betörő: Maga belőlünk él és meggazdagodott, most megróhálok én is magukból élni. (Akasztófa humorral): Ha elfognak, megígérem, maga lesz az ügyvédem. Remélem, beigazolja, hogy ártatlan vagyok?

(Az asszony, miközben a betörő beszél, kezével véletlenül megfog egy papírvágókést. Megragadja és olyan mozdulatot tesz, mintha leakarná szúrni a betörőt. Aztán leereszti kezét és lassan, lábujjhegyen férjéhez oszpon és annak összekötözött kezébe teszi a kést. Ettől a perctől kezdve a férfi állandóan válna a késsel a zsineret. Az asszony visszaoson a betörő mellé.)

Az asszony (felel a betörő szavaira): Alig hiszem, hogy nyugodt lelkiismerettel be tudnám bizonyítani ártatlanságát.

A betörő: Akkor sohasem lesz magából jó ügyvéd. (Visszafordul, meglátja az asszony kezén lévő ékszerket.) Adj! Ide ékszerait!

Az asszony (egy pillanatig mozdulatlanul áll, aztán felcsillanó szemekkel, kissé mosolyogva és alig észrevehető kacérsággal odanyújtja kezét, amelyen gyűrűk és arany karkötő van): Tessék, szedje le.

A betörő (megfogja a kezét, összerenzen és eldobja magától): Csak szedje le magát!

Az asszony (kis fölénnyel): Akkor sohasem lesz a magáé.

A betörő (durván, idegesen): Nem-e? (Erőszakkal megragadja az asszony kezét és valószággal tépi róla az ékszereket. Csak egy gyűrű marad az egyik ujján, nehezen jön le. Fogja, tapogatja a kezét és egyszerre ráhajol és vadul csókolni kezdi.)

Az asszony (sikoltva): Mit csinál?!

A betörő (izgatottan magához rántja az asszonyt): Semmit, Téged is akarlak.

(Birkózás. A betörő átöleli az asszonyt, aki teljes erejével kétségbeesetten küzd. A pamlag felé vonzolja. A férfi irtózatossággal kezéről a köteleket. Ebben a pillanathban lehullott kezéről a zsinet, leveezi lábáról is és egyetlen ugrással a betörő mögött terem, aki már a pamlagra szorított asszony fölé hajol.)

A férfi (ordítva): Te, te nyomorult! (Megragadja nyakát és hátra rántja.)

(A betörő megtántorodik, kirántja zsebéből a revolverét. Az asszony felül. A revolver dörren. Az asszony élesen sikolt, felugrik és elterül a szoba padlóján. Egy pillanatig rémült mozdulatlanság. A férfi az asztalnak dől, meredten bámul az asszonyra, a betörő tágramerdt szemekkel hátrahúzódik, lassan az ablak felé megy és revolverével kezében átveti magát az ablak párkányán.)

A férfi (hipnotizáltnan nézi a mozdulatlan testet, aztán leborul. Fájdalommal sikoltva): Ágnes megsebesült! Ugye élsz? (Öleli.) Édes, édes gyermekem. (Most mint egy örült felugrik, az ablakhoz, majd a telefonhoz rohan.) Halló, halló!... Központ! A mentőket! A rendőrt, orvost, segítséget, segítséget!

Az asszony (felugrik, a telefonhoz siet): Halló, nem kell semmi, köszönöm.

A férfi: Ágnes!... Mi történt?...

Az asszony (az asztalkán lévő, a betörő által ott hagyott pénzzel és ékszerekkel játszik, felemeli, visszadobja): Nem történt semmi, csak te férfi voltál (öntudatosan) én pedig nő...

(Függöny.)

A walesi herceg táncol.

Táncmestere cikket írt: hogyan tanul táncolni az angol trón örököse. — Henry Cooper ur, a Park Lane tánciskola igazgatójának ekké igy szól:

Tanítványaim a társadalom minden rétegéből kerülnek ki. Tanítottam már táncolni orosz kommunistákat és angol uralkodóház tagjait. Ugyanazon a héten volt a tanítványom a walesi herceg. Kraszin szovjetkövet három lánya és a mandi-i maharadzsa.

A walesi herceg különben nem váratlanul lépett tanítványaim sorába. Csaknem egy évig vártam rá. Néhány tanítványom megígérte, hogy elhozzák a tánciskolámba. Mégis, amikor egy napon telefonátértesítést kaptam, hogy délután ötkor megérkezik, megvallom, egy kissé izgatott voltam. De azért alapiában véve csak az az öröm töltött el, hogy ilyen megtiszteltetést ért.

A walesi herceg hat óra tájban érkezett meg két hölgy és egy ur társaságában. Kezet fogott feleségemmel és velem. Minden formalitás nélkül viselkedett és rögtön otthonosan érezte magát. Nagyon el voltam tőle ragadtatva.

Láthatóan kitűnően érezte magát nálam. Egy tízperces díszkurzustól eltekintve, egész idejét az új tánclépések tanulásának szentelte.

A herceg igen lelkes barátja a táncnak. Elmondta nekem, hogy a világ minden táján táncolt, sokezer partnernővel, de azért senkivel sem táncolt olyan kellemesen, mint a feleségemmel, mert akárhogyan is lépett ő, őt a feleségem mindig engedelmesen követte.

Rövidesen megállapította, hogy a walesi hercegből rövid időn belül nemcsak kitűnő táncost lehetne faragni, hanem hamarosan szert is tudna tenni a legtökéletesebb s legelőkelőbb báteremmodorra.

Táncra igen ritmikus és a partnerek szempontjából nagyon kellemes. Kitűnően megérti a modern szinkópás zene lényegét és kitűnő vezető. Ez a két dolog teszi az embert kitűnő táncpartnerré — megfelelő tréning után.

A herceg felkér.

Nagyon emberi táncos. Vannak ugyan gyöngye pontjai a táncában, ezek azonban még jobban kiemelik ezt a tulajdonságát. Ennek köszönhető, hogy a táncpartnere mindig teljesen fesztelenül, otthonosan érzi magát. Egyébként megfigyeltem, hogy a londoni tánchelyiségekben, ha kiszemel egy lányt, előbb mindig odaküldi hozzá a szárnysegédét és az jelenti be a lánynak, hogy a walesi herceg táncolni szeretne vele.

Ezért aztán az összes lányok izgalomban vannak és várják, hogy mikor kerül rájuk a sor.

A walesi herceg mindig nagyon modern s lépést akar tartani az új táncok fejlődésével. Nagyon szeretne állandó órákat venni, de — amint elmondta nekem — sok hivatalos elfoglaltsága megakadályozza abban, hogy rendszeresen tanuljon táncolni.

A herceg a táncban nemcsak kellemes testgyakorlást lát, hanem pihenést hivatalos kötelezettségei után. Igaz viszont, hogy gyakran a tánc nem is jelenthet neki valami nagy pihenést, mert sokszor bizony ezen a téren túlfeszíti az energiáját.

Nem is szerény.

Nálam olyan jól érezte magát, hogy háromszor kellett figyelmeztetni arra, hogy azon az estén még egy fontos hivatalos kötelezettség vár rá és hogy még el talál késni. Viszont nem tapasztaltam rajta azt a túlzott szerénységet és annak külső megnyilvánulásait, amit olyan gyakran tulajdonítanak neki.

Vidáman és érdekesen beszélgett az egész idő alatt, mély, férfias, vonzó hangja

van. Emellett soha egy pillanatra sem fogy ki a témából. Valóban elragadó társalgó.

Egyik női alkalmazottammal is táncolt. Ez a lány, aki kitűnő táncos, rettenetesen zavarba jött, úgy, hogy nem is tudott valami kitűnően táncolni. De azután a hercegnek a mosolya és néhány közvetlen szava megint megnyugtatta és ettől kezdve olyan volt, mintha kicserélték volna.

De jókedvül.

A herceg természetesen táncol minden erőfeszítés nélkül. Rövid idő múlva olyan tökéletesen megtanulta az új lépéseket, hogy

Sok száz halottja van az amerikai tornádónak

Elpusztult város. — A vihar tovább rombol. — Megindult a segélyakció.

Newyorkból jelentik: A pusztító tornádó valódi méreteiről csak most érkeznek be részletes jelentések. Havannában a viharban nyolc halottja volt, míg Martinique és Guadeloupe francia gyarmatokon a halottak száma meghaladja az ötszázat. Késő este érkezett távirati jelentések szerint a vihar katasztrófális pusztításait még most sem ismerik, mert a beérkezett jelentések hiányosak. Csupán a segélykérések tömegéből lehet hozzávetőlegesen megállapítani, hogy a Jackson-Villeben pusztító tornádó minden képzeletet felülmúló rombolásokat végzett. A vihar Georgia irányá-

már egészen hiba nélkül, könnyedén táncolta és amellet állandóan viláman beszélgetett. Ha nem beszélt, akkor vidáman füttyült a tánchoz a zene dallamát. Igen jókedvű ember a walesi herceg.

Azt hiszem, nálam olyannak mutatkozott, amilyen. Nagyon egyszerű, természetes és keresztelen modoru ember lehet, nálam tett látogatása után ítélve. Ezek a tulajdonságai, amelyek őszinte és előkelő magatartással párosultak nála, kedveltették meg mindenkivel az egész világon és ezek teszik őt a brit gentleman tökéletes típusává.

ban száguldott tovább és a francia Guadeloupe szigeten Porte-Pitre városában folytatta irtózatos pusztításait. Ez a város, mint az éjszakai jelentések mondják, eltűnt a föld színéről. Nemcsak a nagyobb középületek dőltek össze, hanem az város teljesen romhalmazzá vált. A lakosság előre értesült arról, hogy közeledik a tornádó és mindenki a szabadba menekült. Így is háromszáz a halottak száma a városban. Északamerikából autók, repülőgépek és léghajók indultak mentőexpedíciók az elpusztított vidékekre.

Az aradi lovashadosztály a lóspört fejlesztéseért.

Iovanovici tábornok megadja a Lovaregylet programját. — Állandó lóversenytér, versenyistálló létesül. — A polgári amatőrök begyakorlott lovakat kaphatnak.

(Arad, szeptember 18.) Mai lapunkban egyedül adtunk hírt az aradi első lovashadosztály parancsnokságának nagyjelentőségű tervéről, amely a letűnőben levő lóspört fölfejlesztésére szolgáló lovaregylet megteremtését vette fel. Most előttünk fekszik a lovashadosztály parancsnokságának kibocsátásában a széles körökben nagy érdeklődéssel fogadott akció programkifejtése, amely a következőképpen részletezi a lovaregylet létesítésének tervét:

Az első lovashadosztály a létesülő lovaregyletet katonai és polgári jellegűnek képzei el. Az oradeai és timisoarai fiókokkal az aradi lovaregylet állandóan szoros összeköttetést tartana fenn.

Az egyletnek az előrehocsajtott polgári jelleghez képest nemcsak tisztek, hanem polgári elemek is lehetnek tagjai, azonban a jelentkezőket egy, Arad, Nagyvárad és Temesvár előkelőségeiből alakult bizottság vizsgálja majd felül.

Az egyesület a lóspört, a lóidomítás, a

futtatások fejlesztését, az amatőr lovasok részére lovak és alkalmas gyakorlótér rendelkezésre bocsátását, állandó lóversenytér létesítését tűzte ki célul, de egyszersmind egy istálló megteremtésén is fáradozni fog, ahol havi díj ellenében tarthatnák a tulajdonosok lovaikat.

A programponctok között szerepel még a lóversenyek rendszeresítése, tisztek, polgárok, hölgyek részvételével lovas-vadászatok megrendezése, a megyei gazdák részére népies versenyek tartása.

A most alakuló bizottság már a közeli napokban kibocsátja a részletes programot, a lovashadosztály parancsnoksága pedig ezután fölkeri a lóspört híveit, hogy a szervezőbizottság megalakulásában minél nagyobb számban vegyenek részt. A megalakulás időpontját hírlapok útján tudatják majd a közönséggel.

Első lovashadosztály parancsnoksága,

Iovanovici tábornok.

Irodalom és művészet

* Budapesti színházak heti műsora. Budapestről jelentik: A budapesti színházak e heti műsora a következő: Vigaszínház. Szerda, péntek, szombat, vasárnap: Mary Dougen bűnpöre. Csütörtök: A házibarát. — Király-Színház. Szerda: Szeretlek! Csütörtök: Nincs előadás. Péntek: Puszipajtás. Szombat: Puszipajtás. Vasárnap délután: Szeretlek, este: Puszipajtás. — Városi Színház. Szerda: Tosca (Anne Roselle vendégjátéka. B-bérlet.) Péntek: Pillangókisasszony (Anne Roselle vendégjátéka, C-bérlet.) Csütörtök, szombat, vasárnap délután és este: A régi nyár. — Belvárosi Színház. Egész héten minden este: A csókok földusa. Vasárnap délután: Nászéjszaka. — Fővárosi Operettszínház. Egész héten minden este: Lulu. Vasárnap délután: Zenebona. — Andrássy-utli Színház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Verebek, Eljen Hacsek, Emberek, Polikán, Mein System, jelenetek, magánszámok. — Budai Színház. Szerda, csütörtök, péntek, szombat: Nincs előadás. Vasárnap délután: Sybil, este: A falu rossza. — Teréz körüli Színház. Egész héten minden este: Nagy Endre, Salamon Béla, Rajna Alice,

Betyárvilág a Laudon-uccában, Ami az olimpiásból ki-maradt, A beszélő kutya, A nagybácsi, A pipogya férfi, Salamon és Radó a légtáblán, Inkvizíció, Ju-Esz-E, Irók kamarája, Röntgenszemű ember stb. — Royal Orfeum. Egész héten: Andreu Rivals. — Gypsy Rhouma-Jé, — Manning et Class, — Gertrude et Stanley, — Clémas, — Niotna et Partner, — Békeffy, — Bellák Miklós, — Horváth Böske, — Sárossy, stb., stb.

* A doni kozák kórus Platoff-csoportja az idén immár harmadik hangversenyét tartja nálunk és népszerűségükre jellemző, hogy ma este is szép ház tapsolt produkciójuknak. Már annak idején részletesen megemlékeztünk róluk és ezúttal csak újból megállapíthatjuk, hogy pompásan összetanult, katonás drillel fegyelmezett együttes. Bár teljesítményük abszolút művészi volta felől lehetne vitatkozni — eltekintve a teatrális külsőségektől — mint exotikum, mint az orosz faji zene karakterisztikus kifejezője, figyelmet érdemelnek. Műsorukat most is szláv népdal-apróságok, románcok, balladák képezték, melyek közül természetesen a híres „Ej uchnem” sem hiányozhatott. Dr. Sz. K.

TELEFON 70.

ERZSEBET SLAGERMOZGO

TELEFON 70.

Nagy Fanamet premier!

Ma d. u. 8, 7 és 9 órákor

Nagy Fanamet premier!

Molnár Ferenc

Világhírű színműve,

LILLIOM.

Főszerepben: John Gilbert, Renee Adoree.

Jön! Világláger „Az abbé titka” Marcelle Albani és W. Dieterlével.

INTELLIGENS fiut vagy leányt
gyakornoknak felvesz fizetással
SANDOR FERENC könyvüzlete ARAD.

Új halálos betegség, amely csak a zsidókat pusztítja

Bicsérdy nevét nem ismerik külföldön, de az általa hirdetett tanokat már régen károsnak tartja az orvosi tudomány. — Aradi orvos érdekes beszámolója az amsterdami belgyógyász-kongresszusról.

(Arad, szeptember 18.) Ma éjjel érkezett hozzánk Hollandiából dr. Wiener Imre, az ismert aradi belgyógyász és gyomorspecialista, akinek elektrogastrográf nevű találmánya, mint emlékeztető, nemrégiben széles körben keltett nagy feltűnést. A kiváló aradi orvos résztvett a gyomor- és bélspecialisták nemzetközi kongresszusán, Amszterdamban, ahol a világ csaknem valamennyi nemzetének képviselőitől mintegy 200 neves orvostanár gyűlt össze. Az amsterdami nemzetközi orvoskongresszuson rendkívül érdekes dolgok és szenzációsakban bővebb új tudományos felfedezések, gyógymódok kerültek szóba, amelyek mellett számot tarthatnak az egész emberiség legnagyobb fokú figyelmére.

Munkatársunk felkereste dr. Wiener Imrét, aki a kongresszuson történt nevezetesebb eseményekről az alábbiakban informált bennünket:

A bicsérdyzmus az amsterdami kongresszus előtt.

— Az amsterdami nemzetközi orvoskongresszus egyik legérdekesebb pontja az éhezés és a nyersgyümölcsöszt (Rohkost) ügyének tárgyalása volt. A különben régi eredetű vegetarizmusnak ez a fajtája nálunk, mint bicsérdyzmus ismeretes, de el van ez terjedve az egész világon. Persze ott nem Bicsérdy néven, hiszen Bicsérdy odakünt nem ismeri senki sem. Beszéltem róla több kiváló külföldi orvostanárral, azok még a nevet sem hallották soha Bicsérdy Bélánál. Tekintettel azonban arra, hogy az efajta vegetarizmus, más népboldogítók propagandája révén az egész világon elterjedt, az amsterdami kongresszus szíkszerűségnek látta, hogy e dologgal kapcsolatban állást foglaljon.

A kongresszus megállapította, hogy az éhezés és a nyersgyümölcsöszt, úgy, ahogy azt az egyes népboldogítók hirdetik és alkalmazzák, az orvos- és természettudományi tételeknek nem felelnek meg.

Kétségtelen, hogy óvatos adagolású éhezéssel és okkal-móddal alkalmazott nyersgyümölcsöszt eredményszerű gyógyhatásokat lehet elérni, de ha valahol, úgy itt van csak igazán szűkség a legszigorúbb orvosi ellenőrzésre és kritikára, nehogy túlesőványodás (Entnährungs) álljon be, ami a szervezet tönkretételét jelentheti.

— Nagy feltűnést fog kelteni a kongresszus ama megállapítása, hogy a nyersgyümölcsöszt nagy sikerrel alkalmazható a migrénél, epebántalmaknál és a görcsös idegbajnál (epilepszia). Kimondotta továbbá a kongresszus, hogy gyümölcs, vitamin tartalmánál fogva, szíkszerűség alkalmazzák a mindennapi táplálkozásnak és nem tekinthető — mint eddig sok helyen — luxuscikknek. A témához többen szóltak hozzá. Az éhezés élettanáról prof. dr. Morgulis amerikai (Omaha állam) orvostanár tartott előadást, az adagolt éhezés gyakorlati alkalmazásáról pedig dr. Dettermann tanár. A nyersgyümölcsöszt dr. Friedberger berlini és dr. Stepp boroszlói professzorok beszéltek.

A cukor- és a bővérűség új gyógyítási módja.

— Nagy feltűnést keltett a kongresszuson dr. Porges hírneves bécsi orvostanár előadása, aki a cukor- és a bővérűség új gyógyítási módját magyarázta el. Porges kimutatta, hogy bizonyos cukor- és bántalmaknál, amelyeket eddig úgy gyógyítottak, hogy a beteg szervezetét megvonják a szénhidrátoktól, vagyis a cukrot, kiváló gyógyhatást lehet elérni azáltal, ha — ép ellenkezőleg — cukrot adnak a szervezetnek és a zsírok megvonása által cukortalajtják azt. Különös érdekessége volt Porges előadásának az, hogy ahhoz hozzászólt Minkovszky professzor, aki 30 év óta elévülhetetlen érdemeket szerzett a cukor- és a bővérűség terén, mert hiszen az ő általa elért eredményeknek köszönhető az insulín feltalálása is. Minkovszky nem mindenben helyeselte az új gyógyítást és igyekezett saját álláspontját megvédeni.

— Szóba került még egy érdekes dolog ezen a kongresszuson. Mint ismeretes, a vészes vérértékesítést újabban májkurával gyógyítják. Az amsterdami kongresszuson két német professzor von den Welden és dr. Lichtwitz arról számoltak be, hogy sikeres kísérleteket folytattak a bővérűség (ileto) gyógyítására lépkurával. Így a vérértékesítést májjal, a bővérűket pedig léppel gyógyítják.

Antiszemita betegség.

— Rendkívül érdekes rendszermegbetegedést is írtak le a kongresszuson. Ez az új betegség, amelyet felfedezőjéről Pick-kórnak neveztek el, sajátos módon lép- és májmegnagyobbodással kezdődik, rendkívül súlyos vérértékesítésben folytatódik és a beteg csakhamar menthetetlenül elpusztul.

Különlegesen érdekes, hogy ezt az új ha-

Pirandello botrányba fulladt premierjei.

A nagy olasz drámaíró órántén beszámol hangos bukásáról és sikeréről. — A „Hat szerep keres egy szerzőt” premierjén valószínűsít zavargások voltak a nézőtérén.

(Róma, szeptember 18.) Egy magyar újságíró római otthonában felkereste Luigi Pirandellót, a jelenkor egyik legjelentősebb színpadi szerzőjét, aki rendkívül érdekes pályafutásának kezdetéről az alábbi össze- és közvetlen szavakkal számolt be:

Emlékszem a Hat szerep első római előadására. A nézők felálltak helyükről és dühösen kiáltottak a színészek felé. Állandó zúgásban, zajban folyt az előadás. A szünetekben különböző pártokra szakadtak az emberek, hangosan vitatkoztak a darabról és már-már olyan feszült volt a helyzet, hogy valószínűsít zavargásoktól lehetett tartani.

Pojáca! Pojaca!

A vihar akkor mágott tetőfokára, amikor az utolsó felvonás után lement a függöny. Örült lármát támadt a nézőtérén. Amikor kijöttem a színpadra, az emberek a páholyukból öklüket rázták felém, úgy ordították:

— Pojaca! Pojaca!

Olyan volt a helyzet, hogy a rendőrök állottak el a páholyok kijáratát, mert féltek, hogy a nézők kirohannak és megvernek. Néhány perc múlva a vihar elült és a közönség kivonult a színházból. De ezzel még nem volt vége a dolognak. Amikor kimentem az uccára, körülbelül hét-nyolcszáz elégedetlen néző várt rám és üvöltve, szíkszerűen kísérték egészen hazáig.

Hasonló jelenetek játszódtak le a többi olasz városok bemutatóján is, különösen Milánóban. De egyik helyen sem volt a fogadtatás olyan, mint Rómában. Azóta már sokszor játszották ezt a darabot olasz színházakban és mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel fogadták.

Összeperlezkednek a nézők.

Egy másik darabom bemutatója kapcsán három párbaj folyt le, mert a nézők összeveszttek, hogy jó a darabom, vagy sem. Egy másik premierem a színészek kénytelenek voltak játék közben megállni, mert a nézőtérén zajlott le, nem a színpadon.

A legérdekesebb jelenet Milánóban játszódott le a háború alatt az egyik darabom előadásán. Az előadás kezdete óta hallatszóttak elégedetlen hangok a nézőtérrel és men- nél tovább játszottak a színészek, annál hangosabb lett az elégedetlenség. Viszont azok, akiknek a darab tetszett, nem hagyhatták ezt megtorlatlanul. Felugráltak, öklüket rázták és csendet követeltek. Egyik ismeretlen hívem nagynehezen átmászott a nézőtérre a színpadra és öklét rázva a nézőtér felé, tele torokkal bömbölte:

— Hülyék vagytok!

Alighogy ez elhangzott, egy olasz tiszt teljes uniformisban az egyik páholyból egyenesen a színpadra ugrott és a kiáltozó arcába vágott. Ekkor felszabadultak a szenvedélyek,

kálos betegséget eddig még csak kizárólag zsidókon észlelték az orvosok.

Az új kórral szemben, amely egyelőre csak szörvényszerűen fordul elő, jelenleg teljesen tehetetlen az orvostudomány, mivel még azt sem lehet tudni pontosan, hogy mi idézi elő ezt a bajt.

— Módosítást szenvedett a kongresszuson a Rubner-féle kalóriaelmélet is. Megállapították ugyanis, hogy a napi táplálék fehérje mennyisége kevesebb lehet, viszont ezzel szemben a zsírmennyiség bír különös fontossággal, vitamin tartalma miatt.

Dr. Wiener Imre kérdéseinkre elmondotta még, hogy a kongresszus résztvevői meglátogatták Hágát és a híres holland fürdőhelyet: Schwenningent.

— Nagyon jól éreztük magunkat mindennél — búcsúzott el dr. Wiener — de viszont tény az, hogy Hollandiában sem fenéki tejfel. Őriási a drágaság és nagy a munkanélküliség. Ugy látszik különösen az utóbbi generális betegsége Európának és talán az egész világnak, amelyre a legnehezebb gyógyszert találni.

tömegesen rohantak fel az emberek a színpadra és elsöpörték a két ellenfelet.

A tisztnek nagynehezen mégis sikerült keresztülvágnia magát a tömegen és visszajutni páholyába. Itt egy cédulára azt írta, hogy ő ugyan mellettem van, de mégis leütötte a kiáltozó embert, mert nem tudta hallgatni, hogy az az olasz közönséget hülyének nevezze. Megírta azt is, hogy szabadságra jött haza a fronttól és nem irhatja meg a nevét, mert komoly kellemetlensége támadhat, de ha az illető elételt öhajt, nevezze meg a segédeit stb.

A cédulát elvitték a megvert embernek, aki megnevezte a segédeit és másnap megtörtént a párbaj. Utára kibekültek és a katonatiszt visszatért a frontra anélkül, hogy megnevezte volna magát. Még ma sem tudom, hogy ki volt. Ellenfele viszont egy ismert milánói újságíró volt.

— Haldoklik az utolsó orosz cár anyja. Kopenhágából jelentik: Dagmár anyacárné, II. Miklósnak, az utolsó orosz cárnak anyja, haldoklik. Minden pillanatban bekövetkezik a halál. Állandóan betegágya mellett tartózkodik két leánya, Olga és Xenia nagyhercegnő. Xenia, aki Juszupov hercegnek a felesége, leányával együtt Londonból érkezett Kopenhágába. Heléna Viktória hercegnő, az angol királyné huga, is a nagybeteg anyacárné mellett tartózkodik.

APOLLO
8, 7 és 1/2 órákor
MAROSPARTI
9 órákor

Ma, szombán:
TOLSTOJ LEÓ regénye:
Rettenetes Iván
a mai Oroszország legnagyobb filmje.
Rendes olcsó helyárak.

URANIA
URANIA

8, 7
és 1/2, 10-kor
Csak 2 napig
Ma, szombán premier
ÁLSZEMÉREM.
Csak felnőtteknek.

HIREK.

Felrobbant egy aradi autó.

A jószágigazgatóság palotájának udvarán ki-gyulladt egy gépkocsi benzintartálya és a sof-fört súlyosan összeégette.

(Arad, szeptember 18.) Katasztró-fális kimeneteli tűz volt ma este fél nyolc óra-kor Aradon, a Strada Gh. Popa (Ferdinánd-uccában), a jószágigazgatóság palotájában. A palota udvarán lévő garázsban van a Csáti Erdőtelep igazgatóságának Ar. 25. rendszámu Chevrolet-kocsija. Az autót Dragos György sofőr javíttatta és eddig ismeretlen okokból a benzintartály felrobbant és pillanatok alatt lángbaborította az autóbili. Dragos György mindkét kezére ráömlött az égő benzin és a fájdalmas jajkiáltására elősiető emberek men-tették meg borzalmas helyzetéből. A szeren-csétlen ember így is mindkét kezén rendkívül súlyos égési sebeket szenvedett, úgy, hogy az elhívott mentőknek kellett a kórházba szál-lítani, ahol ápolás alá vették.

A tüzről jelentést tettek a tűzoltóságnak, amely teljes felszereléssel, Mihájlovics Gyula tűzoltóparancsnok vezetésével jelent meg a helyszínen. A tüzet rövid idő alatt sike-rült eloltani, de az autó karosszériája teljesen elhamvadt. A rendőrség a tűzveszedelem ügyében megindította a vizsgálatot, de eddig nem sikerült megállapítani, hogy az mitől ke-ltezett. Holnap délután tízenként órákor tűz-rendészeti bizottság száll ki a helyszínre és megejti a vizsgálatot. A sofőr állapota súlyos, de nem életveszélyes.

— Crisan szobra Aradon készült. Ol-nescu M. aradi iskolai tanár mintája szerint hatalmas bronz szobrot készített egy aradi mű-szerész. A műhely vezetője, Matuz András formálta tökéletesre a szobrot, amely Crisan román szabadsághőst ábrázolja. A fémönt-vényt Jungmann János készítette. A hatalmas mellszobrot, amely egyik aradi butorúzetben van kiállítva, Crisan szülőfaluja, a hunyadme-gyei Vaca község fogja felállítani ünnepélyes keretek között.

— Szovjet-kémeket fogtak. Bucurestiből jelentik: Mangaliából jelentik, hogy egy orosz vitorlás hajó partra futott, amelyből két orosz ember szállt ki és akart belterületre jutni. A két orosz letartóztatták, akik elmon-dották, hogy Nicolajevskbe akartak jutni, azonban a vihar a román partok felé vetette őket. A letartóztatott embereket megmozdították és olyan okmányokat találtak náluk, amelyek-ből kitűnt, hogy kémek. Megállapították azt is, hogy a Fekete-tengeren két hete már nem volt vihar.

— Fa nélkül maradtak az aradi gépüze-mek. Ma délelőtt az interimár bizottság ül-ésén Tripa János gépüzemi aligazgató bejelen-tette, hogy a gépüzemeknek elfogyott teljesen a fakészlete. Ennek oka az, hogy a legutóbbi árlejtésen a berzavai állami erdőtelep tett ajánlatot a fa leszállítására, amikor azonban erre került volna a sor, az aradi erdőigazgató-ság letiltotta a szállítást, azzal, hogy a berza-vai telepnek nem állott jogában ajánlatot be-adni. Így a gépüzemek teljesen fa nélkül ma-radtak. Javaslatára elhatározta a bizottság, hogy sürgősséget mond ki a fa beszerzésére és husz napos terminussal nyilvános árlejtést ír ki 300 vagon fa leszállítására.

ILLYÉS

angol és francia női szabósága
Arad, volt Deák Ferenc-ucca 38. szám
a ref. templommal szemben.

— Hetvennyolc éves vőlegény és 70 éves ara házassága Aradon. Érdekes pár kért ma diszpenzációt a polgármesteri hivatalban. Egy 78 éves aradi kőműves kért házassági en-gedélyt, hogy egy 70 esztendőös özvegyasz-szonnyal sürgősen megesküdhessen. Amikor megkérdezték, miért tartja az esküvőt olyan sürgősnek, kijelentette, hogy mihamarabb nászutra akar párjával menni. Ennek az ér-vnek nem tudtak a város fejei ellentállani és megadták a „fiatal párnak” a kért diszpen-zációt.

Averescu tábornok Aradra jön.

Bucurestiből érkezett hírek szerint vasárnap veszi át a tábornok a tulajdonát képező aradi huszárezredet.

(Arad, szeptember 18.) Rendkívül érdekes híradás érkezett ma Aradra a főváros-ból. Tegnap egy távirat hirtelen Bucurestibe szolgáltatta Stinghe ezredest, az aradi lovas-tüzérezred parancsnokát. A ma Aradra érke-zett hírek szerint az ezredes Bucurestibe való rendelése azzal függ össze, hogy Averescu tábornok, volt miniszterelnök vasárnap Aradra jön. Hír szerint a generális Aradra jö-vetelének célja az, hogy az I. számú Rosiori

ezredet, amelyet még a múlt évben a tábor-noknak ajándékoztak, átvegye. A tábornok Aradra érkezésével kapcsolatban nagyobb-szabású előkészületek folynak. A rendkívül érdekesen hangzó hírt fenntartással kell kö-zölnünk, mert a készülő belpolitikai változá-sok idején nem valószínű, hogy az állandó mi-niszterelnök-jelölt időt tudjon szakítani magá-nak erre az utazásra.

Jön! HINDU SIREMLÉK.

— Tűz egy aradi vegyészeti gyárban. Ve-szedelmes tűz keletkezett tegnap délelőtt tíz órákor Aradon, a Révész Károly tulajdonát képező, Strada Campului (Mező-ucca) 1—3. számú házban lévő vegyészeti gyárban. Az udvar közepén lévő szinben, egyik kazánban gyantát forrasztottak és a forró gyanta a tűz-zel érintkezve, lángra lobbant. A tulajdonos fia értesítette a közeli textilgyár tűzoltóságát, közben a munkások homokkal igyekeztek el-folytani a veszedelmessé váló tüzet. Véletle-nül arra járt Záray Jenő vármegyei tűzren-dészeti felügyelő, aki felismerve a helyzetet, nyomban telefonált a tűzoltóságért. A hely-színre Hegedűs törzsrősmester vezetésével teljes felszereléssel vonult ki a tűzoltóság és a tüzet, amely már a szin tetőgerendáiba is belekapott, rövid munka után eloltotta. A vizsgálat megindult annak kiderítésére, mi okozta a tüzet.

HINDU SIREMLÉK a legnagyobb monu-mentális film

— Husz gyermeket gyilkolt meg egy francia Newyorkból jelentik: Stanford Clark, egy tíz éves fiúcska a kaliforniai Riverside-ban fel-jelentést tett a rendőrségnél az egyik farmu-lajdonos ellen, akit tömeggyilkossággal vá-dolt. A fiú elmondta, hogy két esztendővel ezelőtt a farmtulajdonos elfogta és meg akar-ta ölni. Csak nagyméhezen menekült meg ke-zei közül. A farmtulajdonos eddig rengeteg gyermeket ölt meg s holttestüket egy szemétdom-bon rejtette el. Bizottság szállt ki a helyszínre, a mely a fiú által megjelent helyen husz gyer-mekcsontvázat talált. A farmert letartóztat-ták.

CSERKÉSZKAPITÁNY Vadnyugati történet

— Hühnefeld báró elindult világkörüli útjára. Berlinből jelentik: Báró Hühnefeld, az ismert óce-ánrepülő az elmúlt éjszaka két órákor startolt a tempelhofi repülőtéren „Európa” nevű gépén, hogy a világ körül repüljön. A repülőgépnél három uta-sa van. Az eddigi tervek szerint a pilóta kelet felé repül a Csendes-, majd az Atlanti-óceán felett. Első állomása Szófia lesz.

a fehér paripa CSERKÉSZKAPITÁNY Silver King

— Felrobbantotta magát egy dinamitgyá-ras. Grácból jelentik: Wié kowsky Adal-bert, az itteni dinamitgyár igazgatója felro-bbantotta saját magát dinamittal. A vizsgálat megállapította, hogy az igazgató öngyilkossá-gi szándékból a hátára kötött egy dinamit-patront, amelynek gyújtószinórját meggyuj-totta. A robbanás letépte kezét és lábait és valósággal szétvetette törzsét. A ruháit cafa-tokban a közeli fákön találták meg. Az ön-gyilkosság oka ismeretlen.

— Elindult útjára a világ legnagyobb léghajója. Berlinből érkezett távirati jelentés szerint ma kora reggel hozzáfogtak az óriási Zeppelin töltéséhez. A töltés délre befejeződött és a Zeppelin délután 4 órákor indult el első útjára. A léghajó, mielőtt Ame-rikába indul, hosszabb utat tesz meg Európában. Elrepül Németország, Ausztria fölött, majd be-járja Közép-németországot és elrepül Svédország fölött. Európai körutja után Amerika felé veszi út-ját. A Zeppelin startja hatalmas ünneplő tömeg je-lenlétében történt meg.

— Halálozás. Komjáthy István aradi lakatosmester, 54 éves korában, folyó hó 17-én délelőtt 11 órákor elhunyt. Temetése 19-én, szerdán délután 5 órákor lesz Strada Episcopul Ciorogarii (volt Vécsey-ucca) 11. szám alól.

— Vége az oberammergaui passziójáté-koknak. Bécsből jelentik: A világhírű ober-ammergaui passziójátékok, amelyeknek látogatására eddig az egész világból sereglettek össze a nézők, súlyos krízisbe jutottak. Az utolsó öt esztendőben a passziójátékok súlyos anyagi fiaszkóval végződtek. A rendezőség most nyíltan feltárta a helyzetet és Anton Langnak, a passziójátékok világhírű Krisztus szereplőjének amerikai látogatásától várnak jobb megoldást. Lang ugyanis sorra járja az amerikai osztrák és német ipartelepeket és pénzt gyűjt. A gyűjtött pénzt az oberammergaui társulat anyagi helyzetének függetlenítésére és új színházi berendezésekre fordítanak. Az Oberammergauba érkezett hírek szerint azonban az eddigi gyűjtés eredménye any-nyira nem kielégítő, hogy a világhírű passzió-játékok sorsa igen kritikussá vált.

Németet és franciát

jutányos árban tanítok.
Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5018

— Az első színházi előadás képrádió ut-ján. Londonból jelentik: Newyorkban az ot-tani rádiótársaság kísérleti laboratóriumából ma közvetítették először az első képrádiós előadást. A darabot, egy „Old spy” című já-tékot, egy Newyorktól tizenhat mérföldnyire lévő hajó apparátusa vette fel először és köz-fetített film- és hangtölcsér segítségével a hajó közönségével. A daljáték szövege tökéletes hatású és érthető volt, de a lerádiózott képek, a daljáték szereplőinek mozdulatai és arcjáté-ka, még meglehetősen sok kívánnivalót hagytak hátra. A newyorki képrádiótársaság egy mil-lió dolláros jutalomban részesíti azt, aki a kép-távírás terén olyan újítást hoz, amelyik töké-letesen megoldja a ma még mérsékelt sikerű képleadást.

„Felicia”
Arad legelőadásabb és legmodernebb
női divatszalonja megnyílt,
a garantálja a legkényesebb ízlések kielégítését is.
Str. Eminescu (Deák F.-u.) 29.

Véres összeütközés Zágrábban a cári zászló miatt. Belgrádból jelentik: A zágrábi jelen-tések arról számolnak be, hogy tegnap súlyos ösz-szeütközés volt a kommunista csöcselék és az orosz lovas kozákok között. A kozákok a cári himnuszt énkelve lovagoltak végig, cári zászlók alatt az uccákon. A kommunisták megtámadták a kozákokat, elvették a zászlójukat, amelyet eléget-tek. Az összeütközés során három kozák súlyosan megsebesült. A rendőrség hamarosan szétverte a tüntetőket. Az incidens után a kozákok azonnal pakkoltak és továbbutaztak Bécsbe.

HA NEM PÉLDÁNYONKÉNT VESZI MEG
AZ „ARADI KÖZLÖNY”-t, hanem havonta
90 lejtért előfizeti, csak 3 lej 60 banlba ke-rül egy példány.

— Tragédia a magyar fővárosban. Budapestról jelentik: Az Izabella-ucca 91. számú házban Galba Oszkár negyven éves gépészmérnök pisztolyával lelőtte menyasszonyát, özvegy Gyarmati Antalnét, akivel három hónap óta jegyben jár, majd főbelőtte magát. Galbát haldokolva szállították a kórházba, míg az özvegy súlyos arcsebet kapott. A tragédia oka az, hogy az özvegy fel akarta bontani a jegyességet.

— SZERDÁN ESTE halesély és tánc az Újságíróklubban.

— A menyasszonyt az aradi börtönből vitték az anyakönyvvezető elé. Ma délelőtt szokatlan házasságkötés ment végbe a gáji anyakönyvvezető előtt. A vőlegény Szilágyi János ottani lakos volt, akit az aradi törvényszék már két ízben ítél el lopásért, a menyasszony pedig Gálfi Erzsébet, a gyermekgyilkosság gyanúja miatt már 2 hónapja vizsgálati fogságban lévő gáji leány. Szilágyi János, aki már régebben együtt élt Gálfi Erzsébettel, most törvényesíteni akarta ezt a köteléket és kérvényt nyújtott be az ügyészséghez, hogy feleségül vehesse Gálfi Erzsébetet. Az ügyészségen a kérelemnek helyt adtak és Gálfi Erzsébetet ma délelőtt szuronyos fogházor kísérte el a gáji anyakönyvvezető elé, ahol Gálfi Erzsébetből ezuttal hivatalosan is Szilágyi Jánosné lett. A házasságkötés után az újdonsült menyecskét visszakísérte a fogházor a cellába.

— PATKÁNYOK ÉS EGEREK IRTÁSA LEGBITOSABBAN A RATOPAX-szal TÖRTÉNIK. A Ratopax nem szórványosan öl, hanem teljesen kipusztítja a patkányokat és egereket. Kezelése végtelenül egyszerű, embernek és háziállatoknak nem árt. Oicsó, mert egy 115 lejes üveg tartalma elegendő egy polgári házhoz. ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELETE, A CHEMOROM INSTITUT CHIMIC, SATU-MARE, mindenkinek készséggel küld ismertetőt és bizonyítványt, melyek a tökéletes hatékonyságot igazolják. Azon helyekre pedig, hol gyógyszerárakban vagy droguerákban netán még nem volna kapható, 115 lej ellenében bérmentve küldi a Ratopaxot, mely szabadalmazva van, ugyancsak kipróbálva és ajánlva minden illetékes bel- és külföldi turdományos intézmény és testület által.

— A klasszikus dalirodalom remekei vannak programmon a Gutenberg-dalkör október 7-iki jubileumi díszhangversenyén. Zala Béla szavalóművész, Fekete Tivadar író, Bogdány István zenetanár — aki a zongorakísérést látja el — közreműködése emeli az estélyi művészi színvonalát. A Kulturpalotában tartandó hangverseny iránt a város határain túl is megnyílvánul az érdeklődés.

— Rídkülök, pénztárcák, kofferek, iskolatáskák Hegedűsnél.

— Meghívó. A pancotai hegyközség folyó hó 21-én, délután 4 órakor tartja őszi közgyűlést, melyre a t. szőlőbirtokosok ezennel is meghívotnak. Tárgy: Szüreti határidő megállapítása. Netáni indítványok. Tisztelettel az elnökség. Schock Antal, h. k.-jzó, Nagy Dániel.

— Grammofonok és lemezajdonságok Hegedűsnél.

— Leélnítési könyvvelcséságok Kerpelnél.
— „Az írástudók árulása.” Ez a címe a B. A. T. S. M. hálly nagy tanulmányának, amelyet a Nyugat most megjelent szeptember 16-i száma közöl és amely méltó érdeklődésre tarthat számot az olvasókörönség legszélesebb rétegeiben. A Tolsztoj-centenárium alkalmából Ignóus és Lazlezius Gyula a tolsztoji filozófiával foglalkoznak essayikben. Ezenkívül gazdag szépirodalmi tartalom teszi változatossá az új számot, amelynek ára 60 lej, negyedévi előfizetés 300 lej. Kapható és előfizethető minden könyvkereskedésben vagy a főbizomá nyosnál: Pallas könyv- és lapterjesztő vállalat, Club, Strada I. Rattlu A.

— RÁDIO-MŰSOR. Szerda, szeptember 19. (Romániai Idő.) Wien—Grác. 22.15. Szimfonikus jazzband. — Berlin. 23.30. Táncczene. — Boroszló. 22. Schubert. est. — Frankfurt a. M. 21.15. Tarka est. — Leipzig. 23.30. Táncczene. — Milano. 23.35. Táncczene. — München. 22.30. Szórakoztató zene. — Nápoly. 21.50. Zenekari hangverseny. — Pozsony. 22. Zongorahangverseny. — Prága. 20.15. Szórakoztató zene. — Róma. 22. Zenekari hangverseny. — Zágráb. 23.15. Zenekari hangverseny. — Budapest. 10.30. 12.45. és 16. Hírek, közgazdaság. 18.45. Zenekari hangverseny. 23.30. Szalon-iro.

Hatvany Lajos báró betegágyánál.

Egyórás beszélgetés Hatvany Lajossal, aki elmondja, hogyan élt a Markó-uccai fogházban. — Nem számított ilyen súlyos ítéletre és ennyi szenvedésre. A báró által felfedezett erdélyi író meg fogja hódítani Európát!

(Budapest, szept. 11.) Siesta-szanatórium I. emelet 6. Fehér folyosók, fehér ápolónőkkel, nyugalommal, csenddel. Itt fekszik báró Hatvany Lajos. Hatvany a pamlogon pihent, színes uccai ingben, sápadtan, cigarettázva. — Nagy, domboru homloka szinte sugárzott. A tarkója erősen őszes. A kis asztalkán egy csokor virág. Hatvany helytel kintált meg s várta a kérdéseket. Nagy nyugalom áradt el rajta, élvezte a nyújtózás örömét a kedves, nem álami hutorokkal berendezett szobát, az intim környezetet élvezte, a saját hangját, hogy beszélhetett nem négy fal között egyedül önmagával, hanem társaságban, ahol kérdések hangzanak el és feleletek, élvezte a szabadságot, amely alig pár órája, hogy megnyitotta előtte a börtönajtót. A Markó-uccai fogház sziluettje még fenyegetően rajzolódik ki mögötte.

— Hogy érzi magát, báró ur?

— Köszönöm, rosszul. Lelkileg természetesen jobban, nagy megnyugvás számomra, hogy ismét envéim közt lehetek, de a gyomorfekélyem a legelőrehaladottabb stádiumban van. Előbb gyomorsavam volt, a rendetlen étkezés, kevés mozgás aztán hamarosan sietteték kifejlődni a betegséget, a sav felmarta a beleket és takaros fekélyt fajult. Állandó vérzéseim vannak. Most tejkurázom, magnéziumot, belladonnát és az ég tudja mi mindent nem szedek még.

— De mégis csak jobb itt tejen élni, mint a fogházban csirkepaprikáson.

Nevetett.

— A fogház már a hátam mögött van!

A báró, a tolvaj és a bombamerénylő.

A finnyás, kényes báró tolvajok és gyilkosok között. A báró bizonyára rosszul érezte magát, de az író sok tapasztalattal gazdagodhatott. Hiszen az életnek egy olyan oldalát ismerte meg, amelyet jószántából sohasem keresett volna fel.

Fogházélményei után érdeklődtem.

— Meglehetősen sivár és egyhangú élet volt, nincs a Markó-uccának romantikája, felkelés, lefekvés és végtelenbe nyúló hosszú napok. Csupa esett emberek között. Nem bírtam a magányt és ezért közös cellába kéremszkedtem át. Itt többek között egy notórius besurranó tolvajjal voltam összecsupva, a valamikor híres Malonyai Dezső írónak fiával. Időközben kiszabadult, de nem bírta sokáig, ismét besurranó valahová, lefogták és visszahozták. Rövidre határolt, így mondják tolvajnyelven. A rabkórházban Márfy mellett fektüdtem, a bombamerénylő oldalán. Nagyon kedves fiu lett belőle, folyton panaszkodott, hogy több, mint tizenhét kilót fogyott. És más effajta lököttök között tengődtem. Akadt azért derék fickó is közöttük.

— Jó regénytéma lesz önnek.

Hatvany tiltakozóan rázta a fejét:

— Nem. A readingi fogház balladáját már megírták egyszer. Emlékezni se akarok rá. Más dolgom van. A fogházban elkezdtem németre fordítani a regényemet. Azonkívül új beállításban megírtam a régi magyar költők életét. Kölcseyt, Kármánt, Kazinczyt, Balassát és a többieket. Így az írás mégis csak lekötötte a figyelmemet és könnyebben tudtam elviselni a fogságot.

— Engedjen meg egy kérdést a báró ur — mondtam — még akkor, amikor hazatért Magyarországra, nyomban felöltött bennem: miért kellett önnek hazajönni? Hisz a világ legszebb helyein élhetett, Párisban, Bécsben, ahol csak a kedve tartotta. Anyagiak nem gátolták, mért kívánczolt mégis mindenáron Budapestre?

Budapest minden szenvedést megér.

Hatvany felkönyökölt, a szemel kigyúltak, különben is elemében érezte magát. Ujabb cigarettára gyújtott és így felelt:

— Ezt nem lehet csak úgy spontán hangulattal megmagyarázni. A honvágy hozott ha-

za. Hogy egészen őszinte legyek: idegenben nem tudtam gyökeret eresztetni, hiába, sem pénzzel, semmivel nem lehet ezt megváltani, itt születtem, itt vagyok itthon, ezeket az embereket ismertem, a lelküket, a gondolataikat, az érzéseiket, róluk írom a regényemet. Nem vagyok képes egy idegen vidéket leírni, nem ihlet meg egy más fajta. Nem csak én szenvedtem így, de a többi művészek, akiket külföldre számkivetett a sors, szintén úgy járnak-kelnek, kávéházalnak, mint a jótétellek, meghasonlottak a környezetükkel, saját magukkal, mindennel. Sohase fogják többé összeszedni magukat. Engem is rettenetesen kintott a külföldön való élet. Haza akartam jönni minden áron!

— És megérte önnek Budapest ezt a tenger szenvedést? — kérdeztem.

Hatvany összeráncolta a szemöldökét:

— Ha akkor, amikor hazakészülődtem, tudom, hogy mi vár rám, természetesen nem indulok utnak. De így, most a sanatórium ágyról, megbékélten visszatekintve, azt felelhetem, hogy igen megérte!

— Egyáltalán nem számított semmi büntetésre? Kapott valamilyen ígéretet, hogy nem történik hántódása?

— Arra el voltam készülve, hogy a bíróság elé állítanak, de hét évi fegyház... senki se gondolta volna... Az ügyvédek pár hónapot emlegettek, mint maximumot, amire azonban csak a legrosszabb esetben kerülhet sor. A barátaim is biztattak és én egyszer túl akartam esni rajta. Tíz esztendeje nem jártam itthon! Mint egy kis diák, aki vakációzni tér haza a falujába, úgy elérzékenyültem, amikor annyi idő után megpillantottam a pesti uccákat. — Egész nap kint bolyongtam a Dunaparton, az Andrassy-uton. Budán! Minden szöglet tele emlékekkel, az aujságom és az életem ez a város! A szíami ikrek nem lehetek jobban össze-forra, mint mi ketten, Budapest és én! És akkor, akár egy lázálmos mozdíráma: letartóztatás... börtön... és ami mindennél jobban fáj: a hazaárulás vádjá! Én lennék hazaáruló, aki olyan végzetesen szeretem a fajtámat?

Hogyan fedezte fel Markovics Rodiont.

Hatvany egymásután szivta a cigarettákat, közben szeretetreméltóan csevegett.

— Mi történt az ön erdélyi felfedezettjének, Markovics Rodionnak a regényével?

Hatvany elragadtatott hangon mondta:

— Én magam fordítottam le németre a fogházban. Ezzel ellensúlyoztam a saját munkámat. Hatvannégy fejezettel elkészültem már. Értékes könyv, megállja a helyét a világ-irodalom bármelyik remeke mellett. Nálunk még kevésbé ismerik, de ha majd megjelenik németül, angolul és franciául, meg fogja hódítani Európát.

— Hogy került össze Markovicssal?

— Sohase láttam. Bécsben laktam és megküldte a könyvét. Eleinte a kezembe se vettem. Ezek az utódállambeli írók rendszerint elárasztanak a novellás és versesköteteikkel, regényeikkel, tucatjával kapom a rossz vidéki könyveket, amikhez az utóbbi időben hozzá se nyultam, mert ugys hiába. Lapos, szürke sajtótermék a javarésze. Ez a kétkötetes regény is antipatikus volt előttem, képzelje Szatmárról jött és Markovics Rodionnak hívják a szerzőjét! Épen egy vendégem volt, aki olvasnivalót kért tőlem, sietve rásóztam a Szibériai garnizont. Az illető azonban kivételesen lelklismeretes ember volt, visszahozta a kölcsönkönyvet! Fogtam és bedobtam a papírkosárba. A szobalány sajnálta a két vaskos kötetet szépen visszatette az asztalomra. Üldözött ez a regény. A borbélynál aztán csupa unalomból elővettem s olvasni kezdtem. Mondhatom, kellemesen lepődtem meg. Pompás könyv! Világsiker lesz belőle. Rögtön írtam is egy levelet a szerzőjének. Hát így történt.

Közben befutottak a lapok munkatársai.

— Ha a báró ur kegyeskedne néhány szót...

Hatvany megigazította a paplanját, elsi-

mitotta homlokán a ráncokat és várta az új-
magirók kérdéseit. Az orvos azonban eltiltotta
a további beszédétől.

— Nagyon kimerült a betegünk — mente-
getőzött — hisz még el se kezdte a pihenést.
Bucsuzásnál még érdeklődöm:

— Sok látogatója volt már a báró urnak?

— Eddig főleg rokonok és újságírók. Az
igazi vizitinvázió holnap kezdődik, barátok és
szerencsét kívánók seregei. Örülök mindenki-
nek. A fogházban is szerettem a látogatókat,
de képzelheti, hogy lehetett ott diskurálni jó
öreg fegyencekkel egysorba, rács mögül, mel-
lettem a porkolábbal.

És egy pillanatra ismét felvillan előtte a
Markó-uccai fogház képe, a rabkórház, börtön,
zsiványok, minden.

— A lesóványodott bombamerénylő mel-
lett megürült egy hely — mondja rezignáltan
Hatvány — ma este már egy másik fogoly
álmodik az én ágyamban...

(t. i.)

Zágrábban tüntettek

Petrovics Szvetisláv ellen.

A horvát főváros azért haragszik a népszerű
filmszínészre, mert először Belgrádban tett
látogatást. — Zomborban viszont nagy ünne-
pességgel várják Petrovicsot.

Zágrábból jelentik: Petrovics
Szvetisláv ellen, aki jugoszláviai körutja so-
rán Belgrád után Zágrábot látogatta meg,
szombaton éles tüntetést rendeztek a horvát
fővárosban. Az Esplanade-szálló előtt, ahol
Petrovics megszállt, hatalmas tömeg verő-
dött össze, amely fütyölni és püfözni
kezdett. A tömegből többen becsmerlő ki-
lakadásokkal is illették a művészt, aki, amikor
látta a tüntetők mindig fenyegetőbbé váló ma-
gatarátását, szó nélkül felsietett a szállóba.
A tüntetés hír szerint amiatt történt, hogy
Petrovics Belgrád után tett látogatást a hor-
vát fővárosban.

Mint Zomboról jelentik, Petrovics Szve-
tiszláv fogadtatására, aki hétfőn délután öt
órákor autón érkezik a városba, fényes előkés-
zületeket tettek. A filmszínész vasárnapra je-
ezte érkezését, azonban előzőleg Szivácra
megy rokon látogatáshoz és emiatt csak hétfőn
érkezhet Zomborba. A kulturegyesületek és
sportegyesületek bevonásával a zombori Szó-
kegylet nagyszabású előkészületeket tett az
illusztris vendég fogadtatására. Petrovics au-
tóját már az országuton küldöttség várja és
hadalmenetben kísérik be a városba. Hétfőn
este a Szokol-összes termében táncestély lesz
tombolával és szépségversennyel. A legszebb
zombori leánynak az lesz a jutalma, hogy ő
ejti az első táncot Petrovics Szvetislávval.

Az ünnepelt filmszínész Zomborban meg-
látogatja rokonait, dr. Racics Szima nemzet-
gyűlési képviselőt és Racics György nagyke-
reskedőt és kedden Zomborból egyenesen Niz-
zába megy, ahol egy film főszerepét fogja
játsszani.

A kereskedelem alapja

A hirdetés, mely nélkül nincs forgalom
nincs piac és nincs pénz. A hirdetés ös-
szekötő kapocs a kereskedő és a közö-
ség között. A kereskedő a hirdetés által
tartja fenn az összeköttetést a vevővel.
mert a közönség ahhoz megy vásárolni,
akinek a hirdetését olvassa. A kereske-
dőknek azonban jól kell megválasztani
azt az országot, ahol hirdet. Erre a leg-
alkalmasabb a 42 év óta fennálló

Aradi Közlöny.

Miért szédülnek meg az idegen nők Párisban?

Írta: Mme Jeanne Gaston Leroux, a híres regényíró özvegye.

Sok külföldi nő tökéletesen viselkedik Pá-
risban, sokan azonban botrányos életmódot
folytatnak itt. Akár angolok, akár amerikaiak,
oroszek, japánok, németek vagy svédok ezek
a hölgyek, nyomban szabadabbnak érzik ma-
gukat, amint Párisba érnek s ez az érzés meg-
zavarja őket.

Részegít a párisi levegő.

Sokan rájönnek arra, hogy ezt a szabad-
ságot mértékletességgel és higgadtan kell fel-
használni. Sok külföldi nőt viszont teljesen
megmámorosít ez az új atmoszféra, visszaél-
nek szabadságukkal és sutba dobznak minden
tartózkodást. Az ilyen nők között sokan van-
nak, akik odahaza mintafeleségek, jólnevelt
fiatal leányok anyjai.

Mi az oka annak, hogy ennyire megválto-
zik magatartásuk, amint Párisba kerülnek. A
franciák, akik nem járnak sokat külföldön,
nem is igen foglalkoznak ezzel a kérdéssel. A
franciák nem ismerik a külföldi nőket a saját
házjukban, hanem csak Párisban találkoznak
velük. Különösen az olyan külföldi nők tűnnek
fel a franciák előtt, akik botrányosan viselke-
denek és a francia közönség azután róluk alkotja
meg általános véleményét.

A franciáknak ezen a téren sok meglepe-
tésben volt részük. Mindig azt hallották, hogy
az angol nők prűdek, az amerikaiak pedig ide-
ális háziasszonyok. Ezzel szemben a háboru
óta tömegesen jönnek Párisba az olyan angol
nők, akik nem prűdek és az olyan amerikai
nők, akik minden valószínűség szerint sokkal
jobban szeretik a táncot, mint a háztartásveze-
tést. És a franciák mélyen megbotrányoztak s
megütköztek ezeknek a nőknek párisi maga-
viseletén.

Az érem másik oldala.

Visszont meg kell nézni az érem másik ol-
dalát is. A külföldi nők főleg azért viselkednek
olyan különösen Párisban, mert mindig hely-
telen képet kaptak a franciákról és Párisról.
Ez némileg enyhítő körülménynek számít.

Ezek a külföldi nők saját hazájukban min-
dig azt hallották és olvasták, hogy Páris a ki-
csapongás, a szabadosság és a laza erkölcsök
városa, ahol mindent szabad, ahol senki sem
botrányozik meg semmin. A párisi nőkről pe-
dig azt hallották, hogy a világ legfrivolabb te-
remtései és ők ezt ép úgy elhitték, mint ahogy
elhittük róluk, hogy rendkívül erényesek. Így
azután a külföldiek a Vie Parisienne illusztrá-
ciói és a könnyű francia boházatok alapján for-
máltak maguknak véleményt a párisi nőkről.

Ez sok mindent megmagyaráz. A külföldi
nők, ha Párisba jönnek, egyik főprogramjuk-
ká teszik, hogy utánozni kell a párisi nőket.
Ezt elengedhetetlennek tartják. Felbátorítja
őket még az is, hogy ebben az óriási városban
nincsenek ismerőseik. Ez az oka annak, hogy
Párisban olyan sok külföldi nő kezd minden
átmenet nélkül nagyon is könnyű, léha életet
élni. Nem törődnek semmivel s gyakran bi-
zony a végzetes lejtőre sodorja őket vigyázat-
lanságuk.

Ezeknek a nőknek otthon eszükbe se jut-
na úgy viselkedni, mint Párisban. Működ-
szegységnek magukat. Igen gyakori dolog pél-
dával, hogy tekintélyes korú hölgyek, akik oda-
haza kifogástalan életmódot folytatnak, Pá-
risban ifjú parkettáncosok intim társaságát ke-
resik, akik belőlük élnek. Ismétlem, ezt is csak
azért teszik, mert idegen helyen vannak és
nem félnek az ismerősöktől, a pletykától.

A pokol utja jó valutával van kikövezve.

A Párisban tartózkodó nők nagy szabad-
ságának kifejlődéséhez hozzájárult, hogy az
utóbbi években igen sokat ért a valutájuk,
ugy, hogy aránylag olcsó pénzért a legfény-
űzőbb szórakozásokat is megszerezhették ma-
guknak. A frank esése idején gyakran megkét-
szereződött egy-egy külföldi nő pénze párisi
tartózkodása alatt. Ez is alkalom a kísértésre.
A könnyű élet, a nagy kényelem és a luxus
nem jó örei az erénynek. Az „élvezetek” igen
drágák Párisban és az ugynevezett „boite de
nuit”-ket kizárólag csak külföldiek látogatják.

Boite de nuit alatt különben nemcsak az
olyan lokálokat értem, ahol egész éjjel táncol-
nak és pezsgőt isznak, hanem más, rosszabb-
hírű helyeket is...

Felháborító dolog, hogy a külföldi nők el-
járnak az ilyen helyekre. Természetesen nem
mind járnak el. Ismerek sok angol és amerikai
nőt, akik mély érdeklődéssel viseltetnek a pá-
risi élet komolyabb oldala iránt is és azért
jönnek ide, hogy a francia intellektuális életet
megismerjék és komoly tanulmányokat foly-
tassanak. Ezek a nők napközben a muzeumok-
kat és könyvtárakat látogatják, este pedig jó-
zan módon szórakoznak, kerülnek a túlzásokat,
kilengéseket. Hiszen minden országban van-
nak egészséges gondolkodású, kiegyensúlyo-
zott lelki nők. Sőt, szerencsére ők vannak
többségben, viszont — ami nagy baj — ezeket
a francia közönség alig veszi észre. Nekik is
szenvetnőnk kell néhány nő fejvesztett izlés-
telensége miatt és szomorúan kell tapasztal-
niuk, hogy a franciák őket is egy kalap alá
vonják ezekkel.

Mikor fognak már egyszer a külföldi nők
rájönni arra, hogy Páris sem Sodoma, sem
Gomora?

Aradi inasgyerekek betörőbandája.

A kiskoru tolvajok eddig nyolc betörést is-
mertek be.

(Arad, szeptember 18.) Az Aradi
Közlöny mai számában foglalkozott egy kisko-
ru betörő-banda vakmerő üzemeivel. Mint
megírtuk, a rendőrség letartóztatta a betörő-
banda egyik vezérét, aki beismerte, hogy pár
hétrel ezelőtt betörték Orgovici aradi órá- és
ékszerész üzletébe és negyven darab arany-
és ezüstórát loptak el. A rendőrség tovább
folytatta a nyomozást és a mai napon sikerült
letartóztatni S. M. asztalosinast, a betörőban-
da másik vezérét és a betörések értelmi szer-
zőjét.

A két kiskoru betörőt ma délelőtt hallgat-
ták ki a rendőrségen. Cinikus egykedvűség-
gel, néha dicsekedve beszélték el betöréseik
történetét. Eddig nyolc betörést ismertek be,
amelyeket mind Arad belvárosában követtek
el. Többek között az aradi iparostanonc isko-
lába is behatoltak és onnan egy klarinétot lop-
tak. Beismerték, hogy tíz tagu bandával dol-
goztak, de társaik nevét nem akarják elárulni.
Elmondották, hogy több Strada Metianu (For-
ray-uccai) üzletben követtek el fosztogatáso-
kat és a lopott holmit részben az ócskapiacra,
részben pedig házról-házra járva adták el. A
rendőrség a legnagyobb apparátussal folytat-
ja tovább a nyomozást a banda többi tagjainak
kézrekerítésére. Az a gyanú, hogy a kiskoru
betörők orgazdákkal voltak összeköttetés-
ben, akiknek felkutatására szintén folyik a
nyomozás.

Josephine Baker bárt nyit Berlinben.

A rosszul sikerült nemzeti turné után a néger táncosnő regényt ír, filmezni akar és politikai ambíciót is vannak.

(Berlin, szept. 18.) Egy óriási autóban, amelyre összes cipő és banán-toilettjei fel voltak pakolva, robogott be a fekete Josephine Berlinbe, ahol egy főhercegnőnek való lakosztályt foglalt le magának a Berlin W. lelegegység hoteljében. A reklámcinálás-hoz nagyszerűen értő Baker most Berlint akarja lázba hozni raffiniált kieszelt trükkjeivel.

Már régen várják a német fővárosban a néger csillagot, a „Fekete-fehér” revűben kellett volna fellépnie, de a szeszélyes táncosnő összekülönbözött rendezőjével, s a szereplést novemberre halasztotta.

Ismeretes, hogy az európai tura nem sok dicsőséget hozott Josephine önagyságának, s hogy Párisból is azért indult világgá, mert a kis hindutáncosnő, „Gajatri” felé fordult a párisi közönség szimpátiája. Meglehetősen dicstelen vendégszereplések után megunt a kóbor életet és Berlinben akar hosszabb időre megtelepedni.

Rendkívül élénk üzleti szelleme révén rájött arra, hogy a vendégszereplés a különböző bárókban és mulatókban nem hoz elég pénzt a konyhára és más kereseti forrás után nézett.

A Kurfürstendamm-on

egy intim kis lokált akart berendezni „Cher Josephine” cím alatt.

ahol saját maga dirigálja a jazz-bandet és táncol a vendégekkel, akiknek ezért az élvezetért hihetetlenül magas ceht számít. Így volt ez a Montmartre-on is, ahol mesés összegeket keresett a konjunktúra idején és reméli, hogy Berlinben is beválk ez az üzlet.

A tervek egész serege rajzik okos kis fejében.

filmezni akar, regényt ír és ki is akarja adni, német sanzonokat tanul és nagy irodalmi és politikai szalont nyit meg a berlini társaság számára.

ahol — azt reméli — Németország milliárdos parvenüi, politikusai és írói fognak összejönni és szövik a nagy intrikákat, amelynek szálai az ő formás, fekete kezében futnak majd össze. Ilyen becsvágyó álmai vannak Josephine Bakernek. Egyelőre azonban szabad folyást enged hírhedt temperamentumának és Berlin éjszakai életét fenéki kiélvezi. Holnap különben egy nagy filmben: „A halál szirénájában” bemutatkozik a berlini közönségnek, a mely már rendkívül kíváncsi az exotikus szépségre.

KÖZGAZDASÁG.

Táblai döntés a csődügyek leltározásának közjegyzői honoráriumáról.

A timisoarai tábla 40.000 lejben állapította meg Sincal dr. aradi közjegyző 283.883 lejnyi követelését.

(Arad, szeptember 18.) Ma érkezett le az aradi törvényszékre a timisoarai tábla döntése dr. Sincal Traian aradi közjegyző felelőssége ügyében. Ez a döntés alighanem egy új bírói joggyakorlat bevezetését jelenti a csődügyek terén, úgy, hogy érdemesnek látszik annak előzményeit ismertetni.

Sincal Traian közjegyző, aki, mint ismeretes, a Vulcu I. Maxim-féle csődtörvény leltározását végezte el, ezért a munkájáért egy 283.883 lejről szóló költségvetést nyújtott be az aradi törvényszékhez. A törvényszék a követelést magasnak találta és dr. Sincal részére 189.133 lej állapított meg munkadíjat. A közjegyző ez ellen felfolyamodással élt a táblához és kérte az általa kért összeg megállapítását.

A tábla erre vonatkozó döntése ma érkezett le a törvényszékhez és mindössze 40.000 lej állapított meg a közjegyző részére a leltározásért.

A timisoarai tábla döntését illetékes helyen a cluji tábla hasonló állásfoglalásával hozzák kapcsolatba. A cluji Egyesült Bank csődjé alkalmával ugyanis, a csődtörvényt leltározó közjegyző 6 millió lejért munkájáért. A törvényszék 2 és fél millió lej állapított meg, mire a közjegyző a táblához fordult. A cluji tábla pedig összesen 40.000 lej munkadíjat állapított meg a közjegyző számára. Ugy látszik, hogy a cluji tábla e határozatát elvi jelentőségű döntésnek kell tekinteni.

Zürichben 3.16, Párisban 15.60 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 18.)
Kilátások: Berlin 39.54, Newyork 165.45, London 804.50, Páris 6.48, Milánó 8.68, Prága 491.75, Budapest 28.92, Zágráb 291.25, Bécs 23.36, Zürich 31.92.50. — Árú: Márka 39.50, dollár 164.50, angol font 800, francia frank 6.60, olasz lira 8.80, cseh korona 4.95, pengő 29.01, dinár 8.87, osztrák schilling 23.30, svájci frank 31.50. — Pénz: Márka 39, dollár 164, angol font 797, francia frank 6.50, olasz lira 8.60, cseh korona 4.90, pengő 28.90, dinár 2.83, osztrák schilling 23.30, svájci frank 31. — Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Szeptember hó 18.)
Berlin 123.79, Amsterdam 208.31, Newyork 519.55, London 2520.50, Páris 20.29, Milánó 27.14, Prága 15.39.50, Budapest 90.55.50, Belgrád 9.12.80, Bucuresti 3.17, Varsó 58.20, Bécs 73.17.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Szeptember hó 18.)
Berlin 123.77.50, Amsterdam 208.32.50, Newyork 519.55, London 2520.50, Páris 20.29, Milánó 27.15.50, Prága 15.39.50, Budapest 90.55.50, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.16, Varsó 58.20, Bécs 73.17.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Szeptember 18.)
Devizák: Páris 6.45.50, Berlin 39.39, London 801.50, Newyork 164.90, Milánó 8.65, Zürich 31.83, Prága 4.90, Bécs 23.30, Budapest 28.80, Varsó 18.85. — Valuták: Napoleon 640, márká 39.50, léva 1.20, török lira 0.85, angol font 796, francia frank 6.43, svájci frank 31.40, olasz

lira 8.60, drachma 2.10, dinár 2.89, dollár 163.75, lengyel zloty 18.50, osztrák schilling 23.20, pengő 28.75, cseh korona 4.85.

SPORT

O Tennisverseny. Az AAC Emlinescuparki tenispályáin holnap, 19-én, szerdán délután 3 órakor kezdődik a meghívásos teniszverseny, amelyen Bucuresti, Cluj, Oradea, Lugoj, Timisoara, Simeria, Petrosani és az aradi egyetemen mérkőzések lesznek. Érdekes lesz a versenynek a lugoji Folbertné szereplése, aki ez évben óriási fejlődött és ez idő szerint körülbelül a legjobb romániai női játékos.

O Az AKE teniszszől Lugoson. A Lugosi Torna- és Vívó Egylet rendezésében a hó 13-ika és 17-ike között Lugoson egy meghívásos teniszverseny volt, amelyen az aradi AKE részéről Székely József és Kabdebó Imi is résztvettek. Székely megnyerte a férfi egyes I. oszt és a férfi egyes ifjúságit, valamint Kabdebó Imivel a vegyes párost. — Kabdebó Imi a női egyesben pedig második lett. Az AKE két fiatal játékos 4 értékes tiszteletdíjjal tért haza Aradra.

O Aradi teniszszől sikerrel Otátráfűrdőn. Kassai jelentés szerint az Otátráfűrdő nemzetközi teniszversenyen a férfi egyes bajnokságot Kozeluh nyerte meg. Második Kehrling lett, akit Kozeluh 6:2, 6:2, 6:2 arányban szett veszteség nélkül győzött le. A harmadik és negyedik helyen az aradi Lupp György dr. és Nedbalek végeztek. A férfi pá-

rost a Kehrling—Graig-pár nyerte meg, második helyre a Lupp—Dörner-pár jutott. Vegyes párost a Graig—Baitrock Ica-pár nyerte. Második a dr. Lupp—Hertelendy-pár lett. A férfi páros elődöntőiben dr. Lupp—Dörner-pár a cseh bajnok-duót: Kozeluh—Soykát verte ki.

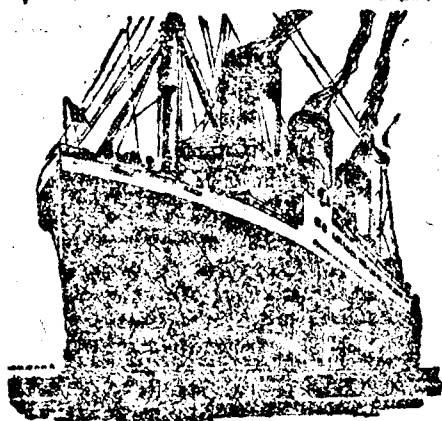
Kisasszonyok rablóbandája.

Egy 16 éves urileány leánytársával együtt megszökött a zárdából és rablóbandát szervezett.

Párisból jelentik: A francia főváros rendőrsége tegnap három fiatal leányt tátoztatott le, akik egy szálloda tetőzetén keresztül a szállodába nyomultak és kifosztották a felső emeletek szobáit. A hotel kára 50.000 frank.

A nyomozás megállapította, hogy a három leány egyike a tizenhatéves Poupoule jól megszervezett rablóbanda vezére. Ez a leányokból álló banda néhány héttel ezelőtt egy gyógyszerészt is megtámadott üzletében s halállal fenyegette meg, ha pénzszerényének tartalmát át nem adja. A gyógyszerész még ma sem heverte ki azokat a súlyos sérüléseket, amelyeket a leányokkal való verekezés közben szerzett.

A 16 éves Poupoule — akit a párisi apcs-világban az „alsósoknyás apacs” néven ismernek — egy vidéki zárdában nevelkedett, ahonnan néhány hónappal ezelőtt több leánytársával együtt megszökött és Párisban betőróbandát alakított.

Amerikába utazók

menjenek csak

az egyedüli német társasággal a Hamburg — Südamerikanische Dampfschiffahrts Gesellschaft-tal, melynek hajói csak délamerikai kikötőkben kötnek ki.

Argentiniába,

Braziliába és Uruguaiába

Canadába és az Egyesült Államokba pedig a

„Baltic Amerika Linie”-vel.

KLEIN GYULA ügynöksége Arad, Bul. Regele

Ferdinand 62. A villanyos

állomás közelében.

NYILTER.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik a felejthetetlen jó férj, apa, após és rokon

Huppert Henrik

temetésén részt vettek, ravatalára koszorut, csokrot küldtek, avagy részvételüknek egyéb uton kifejezést adva, végtelen fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, továbbá a különböző testületek megbízottainak a szép bucsubeszédért, ezúton mondunk hálas köszönetet.

Arad, 1928. szept. 18.

10505

A gyászoló család.

Bolthelyiség

a Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Banatului (Asztalos Sándor-ucca) sarkán, a heti piac legelőnkebb helyén,

november 1-re kiadó

Cím az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Județului.

AZ ARADI KÖZLÖNY

pontos és
folytatólagos

kézbesítését csak úgy biztosíthatjuk, ha előfizetését idejében

megújítja

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szöveghirdetés ára 10 szöveg hétköznapi 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel kiemelt szavak aláhúzódnak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válasszal ellátott kérdésekre tudunk válaszolni. Aláíratok, levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

Izléses, finom kivitelű
fényképek készülnek
Nagy Géza
modern műtermében
Arad, Bul. Reg. Maria 8, megyeháza
szemben. 1090

LEVELEZÉS.

GYÖNYÖRÜSÉGEM! Akaratod ellenére
kinos éjszakákat szereztem nekem. Vég-
telenül imádlak. 5028

ALKALMAZÁS.

SOPFÖR, nőtlen, ki luxusautónál hosz-
szabb szolgálatot teljesített, azonnal al-
kalmazást kap. Jelentkezés az „Aradi
Közlöny kiadóhivatalában.

HAZMESTERPÁR, lehetőleg gyermek-
telent keresek. Jelentkezés Jében 1 és
2 óra között Str. Iosif Vulcan (Kazinc-
ucca) 7. 5019

RUHAÁTALAKÍTÁST a legöltebb
kivitelben vállalom. Tegyen próbarend-
lést s örvendezni fog az eredményen.
Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5024

KERESKEDŐ, ki szervezőképes, felvé-
tetik. Singer Bourne & Co. Bulev. Re-
gele Ferdinand 17. 19505

GYAKORLOTT gépirónót és egy fize-
tési nélküli gyakornokot keres gyárüzem.
Cím Rudolf Mosse Arad. 10505

MINDENES főzőnőt keresek 1-re vagy
15-i belépésre. Cím az Aradi Közlöny
kiadóhivatalában. 5027

SZAKMUNKÁS sofför állást keres. Cím
az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5030

LAKÁS.

NÉGYSZOBÁS új modern kásk teljes
komforttal kiadó. Értekezheini Zubor
Andornál, Str. Sincal (Szt. Antal-ucca)
2-4. szám alatt. 5026

A főtéren

két udvari szobából álló, mű-
helynek, szalonnak
vagy irodának alkal-
mas helyiségazonnalra

K I A D O.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1857

VÉTEL ÉS ELADÁS.

DURA-elemek

angro és detailban
VARGA és ROSENFELD. Központi mellett.

HASZNALT „MARTA”-autó 4-6 ülés-
es eladó. Str. Căpălniceanu 45. 4899

Ó-BOR finom minőségű, 25 literből eladó
Dăriea Györgynél Galsa, No. 118. 5025

REZ-BUTOR, virinek, szőnyegek, intar-
ziás Biedermayer szalon, antik komódok,
velencei tükör, aranyozott consoltükrök,
antik asztali lámpák, antik órák, festmé-
nyek, antik asztalok, szőnial majolikák,
filók, horgolások, szőrmebundák, férfi öl-
tönyök, kredencek, komplett háló, ebédlő,
szalonberendezések, porcellánok, porzívó
gép, Jókai összes művei, matracok, szé-
kek, gyertyatartók, bronz tárgyak stb.
eladók. Salcóné, bizományi üzlet Str.
Horia (Széchenyi-u.) 1. 1000

EBÉDLŐ és irodaberendezés elköltözés
miatt olcsón eladó. Dobroneanu, Strada
Tribunul Dobra (Boczkó-u.) 2. 5034

MUZSAY JÓZSEF

ARAD,
színházszal
szemben

Férfi öltöny tiszta gyapjú L. 1750
Férfi öltöny divatszínűben... „ 2450
Sötétkék és fekete öltöny la. „ 2750
Őszi és téli felöltő... „ 1950
Ulster-Double la. „ 2450
Fekete téli kabát szőrmé sál gallér „ 2650
Divat szabóság! 4818

Őszi és téli árjegyzék:

Iskola öltöny előírás szerint L. 1600
Bőrkabát la. minden színben „ 3900
Fregoli raglán... „ 2000
Gummi kabát... „ 800
Trench-coats la. „ 2500

Angol posztó raktár!

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszállója vezetésével megnyitott
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 20-30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

VIZUMOK követségeknél
Utleveihosszabítások, C.F.R. bérletek

!! **Künstler-vizumiroda** !!

Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dacia szállóval szemben.

Bármely ügyet vagy meg-
bízást pontosan elintézt.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavidálat.

Ha Curtiol-ra

utazik, vagy autókirándulást tesz erre
a közeli határállomásra, keresse fel:

Jovitz Jenő vasúti
vendéglő

éttermét,
ahol jól, olcsón és iz-
letesen étkezhetsz. 4918

Bankkölcsonőket

aradi házakra és környékbeli földbirtó-
kokra első helyi betáblázás mellett, a leg-
előnyösebb feltételekkel folyósítottak.
Háasz Albert irodája Arad,
Strada Eminescu (Deák F.-u.) 12. sz. 1853

Táncelőadó

alkalmas nagy terem

kiadó. 5028

Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Dela Primăria comunei Murășel.

Nr. 70—1928.

PUBLICAȚIUNE.

Primăria comunei Murășel publică
licitație pe ziua de 6. Oct. 1928. la
ora 10 în localul Primăriei, pentru
lucrările de construire alor 2 poduri
de beton armat, pentru trotuar, în
lungime de 11 și 13 m. cu grădile
de fier, între comuna Murășel și Ara-
dul-nou, precum și pentru lucrul de
pardosire.

Condițiunile de llicitație se pot ve-
dea la Primăria comunei Mureșel, în-
tre orele de serviciu.

Licitatiunea se va ține în conformi-
tate cu dispozițiunile contabilității
publice Art. 72—53.

Murășel, la 14. Sept. 1928.

5020

Primăria.

Makulatura,

tiszta lappéldányok
csomagolásra,
5 kgr.-os kö-
tegekben

kaphatók az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában.